

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 hónap.
Egy hónap 2 hónap.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 hónap.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDTÁRSK:

4-betűs betű sor egyszer 30 fillér,
minden következőnél 10 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csemádi egyesület
vasúti pályáján.
TELEFON-SZÁM: 287.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
Kisfaludy utca 23. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, szeptember 1.

Kemény harcok a volhiniai várháromszögért.

Budapest, augusztus 31. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér:

Luoktól északra és északkeletre ellentálló orosz hadsereget tegnap heves harcok közt dél felé vetettük vissza. Tizenkét tisztet, több mint ezeröttszáz fegyveres legénységet fogtunk el. Öt gépfegyvert, öt mozdonyt, két vasúti vonatot és nagymennyiségű hadiszert zsákmányoltunk. Csapatunk Swinjuchi, Gorochow, Radziechow és Tarze mellett is kényszerítették az oroszokat, hogy a visszavonulást folytassák. Radziechowtól délre a budapesti cs. és kir. gyaloghadosztály ezredei a szokott vitézséggel, rohammal foglaltak el egy erősen elszánt védelmi vonalat. Strypa mentén az átkelés kísérőoszakolásáért tolylik a harc és az oroszok itt üldözött csapataink előnyomulását, egyes helyeken kemény ellentámadásukkal gátolják.

Dnyeszter mellett és a besszarábiai határon nincs ujság.

Kobrintól északra küzdő hadseregek a Muchiavec felső folyásánál fekvő Pruzanyig nyomultak elő.

Olasz hadszíntér:

A délnyugati harcvonalon tegnap sem voltak nagyobb jelentőségű harcok. San-Martinonál az ellenség két előretörését és azonkívül egy a tolméini hídtól déli része és egy a Flitsch mellett a völgyet védő hadállásunk ellen intézett támadást vertünk vissza. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Előnyomulnak a németek
a Grodno-vilnai vasutvonalhoz.

Berlin, augusztus 31. (Hivatalos). A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

Jelentősebb események nem történtek.

Keleti hadszíntér.

Hindenburg tábornagy hadserege.

Friedrichstadtól délre a hídfőnél a harc még tart. Njementől keletre csapataink a Grodnotól-Vilnába vezető vasúti vonal felé nyomulnak előre, kétezerhatszáz foglyot ejtettek. Grodno várának nyugati arcvonalán elérték Nowy-Dwor és Kusnica vidékét. Grodeknél az ellenség támadásaink elől kiűrtette állásait a bialystoki erdőszakasztól keleti szélén.

Lipót bajor herceg tábornagy hadserege.

A felső Narewen helyenkint már kikutatóztuk az átkelést. A hadsereg balszárnya Pruzany felé nyomul előre.

Mackensen tábornagy hadserege.

Üldözés közben elértük a Muchawiec-szakaszt. Ellenséges utóvédeket megvertük, háromezerhatszáz oroszot elfogtunk.

Délkeleti hadszíntér:

Brzezánytól északra az ellenségen áttört és üldözött német és osztrák-magyar csapatokat, nagyobb orosz erők ellentámadása a Strypa mentén helyenkint feltartóztatta. Legtöbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Nyugati remények.

Arad, augusztus 31.

Kelet felé fordulva imádkozik a műzümán, nyugat felé az orosz. A mit nyugat felé kiáltoz, nem mondható egészen imádkozásnak, hanem zavaros vegyülete a könyörgésnek, nógatásnak, sürgetésnek, szemrehányásnak, reménykedő vágnak, bosszús követelésnek, csengő szózatnak és türelmetlen patvarkodásnak. Miniszteri interjúk és diplomáciai elszólások mind azt a refrént foglalják magukba: mi lesz a nyugati offenzívával?

Az oroszoknak egyéb reményük nincsen. Mindennapos reggelijéhez egy-egy újabb vár, vagy város elvesztését, vagy feladását adják be az orosz alattvalóknak. Tegnap Kobrin, ma Grodno, holnap talán Vilna. Beleszédül a végtelen hosszú katonai kommentárakba, a melyek azt magyarázzák, hogy a német és osztrák-magyar seregek szakadatlan előnyomulási tulajdonkép az oroszok győzelmét jelentik. Ha a humorra kedve lenne, azt mondhatná: „én tudom, hogy a visszavonulással a németek vannak megverve, de tudják-e a németek is? A németek, úgy látszik, nem tudják. A nagy Hindenburg végső haditervét még homály fedi, — de abból, hogy a német- és osztrák-magyar csapatok frontja a két legszélső szárnyon: Kurlandban és Galicia fölött nyulik előre, egy óriási, halálos ölelés előérzete vesz erőt az oroszokon. És a futásban gyakorlott orosz se tud talán elég gyorsan kibontakozni ennek a gyilkos átkarolásnak a veszedelméből, ha a nyugati offenzíva csodája meg nem menti. Nyugati offenzíva, miért nem teszed meg a köteleseget?”

French tábornok jelenti, hogy a flandriai harctéren nyugalom van. Mintha ez felelet lenne az oroszok nógatásaira. A nyugati offenzíva tehát, vagy nem tud, vagy nem akar a németek ellen megindulni. Hiába reménykedtek abban, hogy Németország nyugati haderejét meggyöngíti a támadás, amelylyel a keleti ellenséget összeroppantotta; még nagyobb volt a csalódás, amelyet Olaszország hadbaszállásához tüztek. És ha a nyugati támadás, a francia- és angol seregeké, eddig eredménytelen maradt, akkor még kevesebb kilátása lehet most, a mikor a német- és osztrák-magyar seregek hatalmas

oroszsországi győzelmei a maguk erkölcsi hatását is megtették.

Es mit felel Franciaország az orosz sürgetésre? „Amikor én hivatalok téged, te nem mentél Németország szíve ellen, hogy engem fölszabadíts, hanem a Kárpátoknak rohantál, hogy déli testvéreidnek, a szerbeknek kedveskedj. Azokat akartad Magyarországon keresztül megmenteni. A Kárpátokban betört a fejed, engem magamra hagytál; most tehát . . .”

A mondat nincsen befejezve, de mindabból, ami Párisban ezt a gondolatmenetet elárulja, kiviláglik, hogy a nyugati offenzíva hiu reménye az orosz birodalomnak. Igaz, Franciaországnak és Angliának önmagukért is meg kellene tenni; de, úgy látszik, már ezért a célért is sajnálják az olyan vérpazarlást és önfeláldozást, aminőt az oroszok várnak tőlük. Ha csak vérezni kell, gondolják Londonban és Párisban, vérezen az orosz. Az kevésbé finom emberanyag.

Aradi legtöbb adót fizetők

(Az adóhivatal hiteles lajstroma.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 31.

Arad város adóhivatala ma tette át a polgármesteri hivatalhoz a legtöbb adót fizetők lajstromát, amelyet nyolc napi közszemlére tesznek ki. A névsor ellen bárki adhat be írásban kifogást. A polgármester az említett határidő letelte után az igazoló választmányának küldi meg a névjegyzéket, hogy az 1916. évre érvényes virilis lajstromot állítsa össze. A névjegyzék a következő:

Neuman Testvérek háztulajdonosok. gyárosok 96928 korona, Pártos Ernő dr. és Schäfer Vilmos háztulajdonos 8944 korona. Goldschmidt Sándor házt. 6387 korona, Lőcs Rezső és neje, és Háberéger Gyula házt. 5085 korona, Lőcs Részóné, Steiner Ferencné és Háberéger György házt. 1834 korona, Goldschmidt Miksa házt. 5025 korona, Münz József dr. Brück Vilmosné és Hecher Sándorné házt. 4900 korona, Reinhart Gyula, Géza, Kálmán házt. 4784 korona, Lengyel Manó és neje házt. 4740 korona, Schwarz Hermann és Adolf házt. 4292 korona, Schwarz Hermann, Adolf és Weisz Izidor keresk. 746 korona, Dományi József és Fia házt. 4249 korona, Weisz Márk házt. 4132 korona, Weisz Márk és Fiai: Károly és Lajos gyárosok 1174 korona, Eles Armin és neje házt. 4159 korona, Weisz Dávid és neje házt. keresk. 4098 korona, Adler Andor és Tsai: házt. keresk. és malomt. 3948 korona, Papp I. János g. kel. püspök 2430 korona, Gör. kel. r. püspökség földt. 1570 korona, Stern Lipótné házt. 3888 korona, Stern Lipót és Cecília házt. 954 korona, Mihály Gyula házt. cukrász 3822 korona, Lészay Sándor és neje ht. tőzsdabérlő 3792 korona, Demján Aurél dr. és neje házt. orvos 3662 korona, Gutzjühr Mihály földt. 3222 korona, Hermann Gyula örökösei: Gutzjühr Mihály és Róza 6803 korona, Schuch Ferenc és neje ht. 3390 korona, Hámosy László dr. házt. 3253 korona, Heisz Nándor dr. és neje és Obergnés Kosztán ht. 3290 korona, Lusztig Armin és neje házt. 3270 kor., Baross Lajos dr. cégvezető 3252 kor. Schwarz János és neje ht. 3171 korona, Ur-mánoczy János házt. 2924 korona, Szabó Albert és neje házt. 2757 korona, dr. Schwarz Jenőné és Löbl Gyuláné házt. 2757 korona, Löbl Gyula borkereskedő 853 korona, Reusz Sándor házt. sörraktáros 2744 korona, Reisinger Sándor és neje és Reisinger Ferenc dr.

2712 korona, Reisinger Sándor és Ferenc házt. 2303 korona Fodor Zsigmond és Reisinger Sándor ht. 1657 korona, Tóth József ht. 2746 korona, Szántay Lajos és neje ht. építész 2650 korona, Vaniesek Ferenc és Hoffmann Antalné ht. 2600 korona, Kocsis Lajos és neje ht. építész 2546 korona, Stengl Andor, Lujza és Malvin házt. 2484 korona, S'engl Andor házt. 1061 korona, Ráthy Viktor, Jenő és Sarolta ht. 2437 korona, Bing János házt. keresk. 2422 korona, Nesnera Aladár, Ilona és Odón házt. 2414 korona, Farkas Abrahám és Bernátné házt. 2602 kor., Farkas Abrahám keresk. 355 kor., Knelfel Lajos és neje házt. keresk. 2264 kor., Heinrich Sándor és neje házt. 2234 korona, Szalay Antal birtokos 2197 korona, Hajós Arpád és neje házt. gyógyszerész 2192 korona, Hajós Arpád és Kronstein Vilmos házt. 99 korona, Kronstein Vilmos dr. és neje házt. orvos 843 korona, Tedeschi Viktor ht. ecetgyáros 2180 korona, Pollák Vilmos és neje házt. 2172 korona, Pozsgay Lajos dr. és neje házt. 2170 korona, Krémer József és neje házt. 2170 korona, Rozsnyay József dr., Ilona, Jolán, Etel házt. 2145 korona, Eles Béla dr. és Eles Géza házt. 2122 korona, Eles Béla dr. házt. ügyv. 1157 kor., Eles Béla dr. és Bing Hugó házt. 675 kor., Bing Hugó házt. 1247 korona, Bing Hugó bankigazgató 108 korona, özv. Verboz Adámné, Sándor, Emilia, Arpád, Mária és Nándor 2155 korona, özv. Verboz Adámné, Nándor és Arpád ht. 814 korona, Verboz Nándor és neje házt. 575 korona, Földes Kelemen és neje ht. 2185 korona, Steiner Ferenc és neje házt. keresk. 1981 korona, Horváth Sándor és neje ht. 1939 korona, Nikolics Sándor ht. kereskedő 1935 korona, Arnold Nándor házt. 1916 korona, Fixek Istvánné ujb. férj. Haubert Nándorné házt. 1910 korona, Ottenberg Tivadar bankigazgató 1910 korona, Fábry Sándor dr. Acsev. igazgató 1902 korona, Koch Dániel ht. és moztul. 1899 korona, Roth Zsigmond és Koch Dániel ht. 1904 korona, Róth Zsigmond ht. 1193 korona, Róth Józsefné, Bella, Irma, Margit és Zsigmond házt. teherszáll. 519 korona, Steiner Vilmos és neje házt. 1882 korona, Műlek Lajos dr. közjegyző és neje ht. 1877 korona, Krémer Alajos házt. 1863 korona, Pick Ernő és neje házt. 1861 korona, Pick Ernő, Adolf és Manó keresk. 472 korona, Winkler József és neje házt. keresk. 1842 korona, Lénárdt András és anyja ht. hentes 1752 korona, Kosminsky Károly és neje házt. 1741 korona, Fényes Dezső házt. 1723 korona, Fényes Dezső ny. gyárigazgató 46 korona, Gombás Gyula és neje házt. 1694 korona, Tagányi Sándor dr. ht. ügyvéd 1682 korona, Funkelstein József és neje házt. ker. 1656 korona, Hoffmann Adolf gyárigazgató 1624 korona, Deutsch Fülöp és Aurél rőtőskeresk. 1620 korona, Dobiáschi József és Dörner János és Emil ht. gyáros 1603 korona, Dobiáschi Józsefné és Tsai ht. 96 kor., Dörner János és Emil gyáros 90 korona, Wadowszky Gusztáv és neje házt. keresk. 1538 korona, Stauber József, Klein József és Sarolta ht. 1574 korona, Stauber József szerkesztő 282 korona, Farkas Sándor, Ilona, Margit és Lajos ht. 1537 korona, Kappich Jakab dr. és neje házt. 1537 korona, Fenyegő Gyula házt. 1523 korona, Glück Zsigmond mészáros 1517 korona, Török Andor, Berta és Gizella ht. 1523 korona, Király Dezsőné szül. Török Berta ht. 1395 korona, Lukácsy Lajos házt. 1479 korona, Stampfl József és neje házt. 1453 korona, Grossmann Jakab dr. ht. orvos, neje tőkepenész 1417 korona, Ring Lajos és neje házt. 1417 korona, Oravatz Miklós és neje házt. keresk. 1398 korona, Freud Fülöp és neje ht. 1387 korona, Freud Fülöp és Kürt József keresk. 354 korona, Marek Mór házt. 1379 korona, Raicu Sebő bankigazgató 1375 korona, Raicu Sebő házt. 260 korona, Gintner Adam és neje ht. asztalos 1369 korona, Avarthy Géza házt. 1314 korona, Hammer Vilmos és neje ht. műszerész 1304 korona, Czárán Géza házt. 1277 korona, Szathmáry Géza és Hadi Antalné ht. 1275 korona, Hadi Antal földellenőr 132 korona, Hadi Antal és neje ht. tőkepenész 800 korona, Hadi Istvánné, Antal, Gyula, Kálmán és Matild házt. 151 korona, Braun Gusztáv és neje ht. vendéglős 1265 korona, Lukács István és Mariska férj. ifj. Varjassy Lajosné házt. 1264 korona, Varjassy Lajos dr. titkár 557 korona, Kiss Mi-

hály házt. 1254 korona, Kiss Mihályné házt. 214 korona, Bolvos István és neje házt. és földtulajdonos 1253 korona, Fürst János kávé 1251 korona, Mayer Miksa és neje 1237 kor., Csermák Agoston vendéglős 1214 korona, Róbitsek Agoston dr. háztulajdonos ügyvéd 1211 korona, Natland Bernát bankigazgató 1215 korona, Hönigesz Nándor és neje háztulajdonos bérlő 1204 kor., Tömör János háztulajdonos 1204 korona, Páris Lajos dr. és neje háztulajdonos ügyvéd 1205 korona, Müller Károly háztulajdonos ügyvéd 1201 korona, ifj. Hann Alajos háztulajdonos mérnök 1198 korona, Kornis Izsó, Armin és Odón háztulajdonos ügynök 1186 korona, Deutsch Ignác háztulajdonos 1160 korona, Solymos József és neje háztulajdonos rézműves 1134 korona, Tabakovits Emil és neje háztulajdonos építész 1099 korona, Weil Alajos neje háztulajdonos bádógos 1098 korona, Hebs Béla bankigazgató 1092 korona, Köpf Kálmán dr. és neje háztulajdonos ügyvéd 1090 korona, Hegyi Albert háztulajdonos 1090 korona, Lőrinczy János vendéglős 1083 korona, Sziágyi Manó és neje háztulajdonos kályhás 1083 korona, Ring Géza bankigazgató 1080 korona, Lammert Ferenc és neje háztulajdonos 1079 korona, Ottubay Károly és neje háztulajdonos 1056 korona, Ottubay Károly, Berta, József és Irma háztulajdonos 302 korona, Hirschmann Albert és neje háztulajdonos kereskedő 1055 korona, Lendvai Márk dr. háztulajdonos 1072 korona, Somló Armin dr. háztulajdonos ügyvéd 1053 korona, Probst Mihály és neje háztulajdonos építész 1045 korona, Rudkowszky Ferenc és neje háztulajdonos részöntő 1044 korona, Domán Sándor és neje háztulajdonos kereskedő 1022 korona, Frick József és neje háztulajdonos kömüves 1017 korona, Czukor László háztulajdonos fakeskedő 1014 korona, Fischer Arthur és Alajos kávé 1012 korona, Szathmáry Király János háztulajdonos 1011 korona, Konicsék Sándor és neje háztulajdonos 1004 korona, Reusz Mór és Rácz Jenő háztulajdonos ecetgyáros 973 korona, Bloch Lajos és Károly háztulajdonos 960 korona, Krizsán Sándor és neje háztulajdonos 950 korona, Grünhut Vilmos háztulajdonos 867 korona, Winter Adolf dr. és neje háztulajdonos 831 korona, Kell Lipót dr. háztulajdonos 809 korona, Tisch Mór dr. és neje háztulajdonos orvos 783 korona, Kristyóry István dr. háztulajdonos 744 korona, Králitz Lajos dr. háztulajdonos 687 korona, Pálmai Lajos dr. közjegyző 648 korona, Böhm Géza és neje háztulajdonos 642 korona, Böhm Géza és Kádár József vállalkozó 540 korona, Nikolics Dóme ügyvéd és neje háztulajdonos 640 korona.

SPORT.

+ Vidéki labdarugó mérkőzés. Az ujszentannai sportegylet a pankotai sportegylet-tel tartott barátságos mérkőzést, amely 7:0 arányban az ujszentannai sportegylet javára dőlt el. A bevételt jótékony célra fordították. Az ujszentannai sportegylet játékosai: Kiss, Jelcs, Zimmermann, Kintzig, Teiber, Mandl, Hillier, Szilbereisz, Scherer, Ackermann, Witmann; a pankotaiak közül kitűntek: Lengyel, Katona, Román és Maler.

+ Az Aradi Torna Egyesület háborús jótékonycélu versenyei. A háború folyamán számos esetben adta már tanujelét hazafiasságának az Aradi Torna Egyesület. Folyó hó 8-án (Kisasszony napján) délután fél 4 órakor saját sporttelepén (Óvár-téren) országos athletikai viadalt rendez a vak katonák alapja javára. E viadal előre láthatólag, dacára a háborúnak, fényes sikerűnek ígérkezik. Folyó hó 12-én, (vasárnap) pedig a Nagyváradi Athletikai Klub kitűnő football csapatát látis vendégül. E verseny tiszta jövedelmét a „főzők Vörös Félhold” javára fogja fordítani a rendezőség.

Kincsekben bővelkedik a meghódított Lengyelország.

(Magyar beszámoló egy közgazdasági körüről.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 31.

A napokban Budapesten gyűlést tartottak a magyar kereskedelmi és ipari érdekképviselők megbízottai, hogy az aktuális gazdasági eseményekről tárgyaljanak és egységes eljárásuknak irányt szabjanak. A gyűlésen részt vett egy aradi jeles közgazdasági férfi is, aki elmondotta, hogy a gyűlés egyik tagja rendkívül érdekes beszámolót tartott a meghódított Lengyelországban tett utjáról. Az illető ismert tagja a magyar újságírásnak, de emellett a közgazdasági tudományokkal is behatóan foglalkozik. Több hónapos utjáról szóló referációját a következőkben foglaljuk össze:

— Az oroszoktól elhódított területek valószínű kincsesbányái a nyersterményeknek. A kielői kormányzóság területén igen gazdag rézbányákat találtak csapataink és a németek, de ezek a bányák rendkívül elhanyagolt állapotban vannak. A német vegyészek már megállapították, hogy a bányák anyaga nagyszerű és még igen kis mennyiséget aknáztak ki belőle az oroszok, úgy, hogy a modern technika csodákat fog ott művelni. A hadsereg már nemsokára használni is fogja a bányák anyagából előállított fegyvereket, töltényeket stb.

— De legérdekesebb az, ami a varsói kormányzóság kerületében állapítható meg. Itt ugyanis annyi köszénre bukkantak a németek, hogy maguk is ámulva szemlélték a fölfedezést. A varsói kormányzóság szénbányáinak anyaga jobb, mint a porosz köszén, amelyet pedig tudvalevőleg a szének királyának neveznek. Hogy mindaddig, amíg ezek a bányák orosz kézen voltak, miért nem tudott róluk a világ, annak különös magyarázatát adták az ottani kereskedők. Oroszországban tudvalevőleg szintén vannak szénbányák, amelyeket az

orosz hivatalos körök nagyon melegen fölkaroltak, holott azoknak anyaga rosszabb, mint az orosz lengyelországi bányáké. Ez utóbbitak azért temették el az ismeretlen homályába, mert attól félték, hogy a régi orosz bányák értéke csökken, termelvényeik nem lesznek olyan kapósak, ha a fogyasztó község megismeri a lengyel telepek kifizető anyagát.

— Ugyancsak a varsói kormányzóság területén rengeteg gabonát találtak a győzők részben beraktározva, részben pedig még be nem takarítva. Az oroszoknak ugyanis már nem volt annyi idejük, hogy ezeket a termelvényeket elpusztítsák és így a győző hadsereg rendezte az aratást, a betakarítást. Annyi gabona van ott, hogy mintegy három millió métermésszát exportálni is lehet a hadsereg ellátásán kívül.

— A meghódított területek állatállománya szintén hatalmas vagyont képvisel, mert ezen a mezőgazdasági vidéken nagyban foglalkoztak szarvasmarha tenyésztéssel is. Az orosz hadsereg több ezer, jól kihizalt szarvasmarhát hagyott hátra, mert fizikai lehetetlenség volt azok elhajtása. Ezek az állatok most nagyon jó szolgálatot tesznek hadseregünk élelmezésénél. A konzerv-gyáraknak is igen sok jut belőlük.

— A németek nagyszerű felkészültséggel látnak hozzá a megszállott területek rendezéséhez és a kultúra számára való meghódításához. A német nagy cégek már is leküldték megbízottjaikat Oroszországba és kifizetően bevezetik áruikkéiket. A magyar és osztrák kereskedők sajnos igen nehézkesen haladnak ezen az uton.

A törökök átadatal.

Berlin. „A török védekezés ragyogó sikerei” címmel vezető helyen így ír a Lokalanzeiger: A Dardanelláknál végbement utolsó támadásokról angol jelentések kelték szárnyra, amelyek a tényeket elferdítették és úgy tüntették föl a helyzetet, mintha ott a szövetségesek figyelemreméltó eredményeket értek volna el és mintha a török védelmi háború veszedelmesen alakulna a törökökre nézve. Eppen ennek az ellenkezője az igaz. Nemosak, hogy a támadók súlyos veszteségeket szenvedtek, de taktikai helyzetük is válságra fordult, a török védősereg a harotér minden magaslatát megszállva tartja és a hadsereg minden fontos pontján olyan a helyzete, hogy az angolok előnyeiről beszélni sem lehet. A törökök most is, mint eddig, a helyzet urai és jellehet négyszázharminyi friss segédsapát érkezett a Dardanellákba, az angolok maguk is tudják, hogy a mi reájuk vár, nem irigylésreméltó.

Francia és angolok temetője a Dardanelláknál.

A Journal de Geneve haditudósítója, aki az ostromló sereggel együtt állomásozik a Dardanelláknál, hátrahagyottában a következőket írja:

A keleti temetőket ismerjük Pierre Loti és Claude Farrere írásaiból: pihenőhelyek ezek, ahol a sírok ringó-lombu óserégi cyprus

sok alatt húzódnak meg, ahol a fű szabadjára nő, a gyerekek játszanak a sírok között és az utakon a szerelmes párok sétálnak: szent helyek ezek, ahol a halottak háborítatlan nyugalma öröme hangolja az élt és az élt öröme nyugalmat ad a halottnak.

Itt a Dardanelláknál, a harci területen másfajta a temető. Ahol a legrémesebben dúlt a harc, a partok mentén, ahol minden elpusztult, a temetők épségben állnak: a törökök tisztelték a halottakat és a franciák sem akartak másképp cselekedni. Még úgyis élnek is ritkán érte a temetőket, legfeljebb, ha néhány srappell robbanása okozott valami kárt.

Temető azonban nagyon sok van. A partok szelvényében is és bent Szedil-Behrban is és a lövészárkokig vezető uton. És mindég a legcsodásabb helyen vannak. Ha valahol egy kis cyprus erdő van, vagy fügefás-pagony, ott biztosan temető is található, ha csak öt-hat sír, de mégis temető.

És nemosak török temetők vannak a félszigeten. Közülük is sok-sok ezren és angol bajtársaink közül is mennyien alusszanak a keleti föld alatt. Szedil-Barnál, a török temetőt csak egy drótkötel választja el a francia sírkerttől. Halottaink legnagyobb része sajnos, nincs ott. Azok, akik a lövészárkok hariban hullanak, többnyire ott kerülnek föld alá, ahol el-estek. Lehetetlen volna exhumálni őket és személyazonosságukat sorban megállapítani, annyian vannak, pedig a családtagjaikat mégis értesíteni kell. A temetés is nagyon szimpla ilyenkor. Se pap, se ceremónia, egy kevés föld az egész és minden kész van. Ez az egyezőség némileg megzavarta katonáink tradícióit, de azért a legtöbbjük megérti, hogy ez így szükséges.

A szedil-barhi francia temető nem túlságosan nagy. A földön apró emlékek, rajtuk fejfa, azon az anyakönyvi szám és az elesett katona születési adatai meg a neve, semmi egyéb. Sorban végigjártam ezeket a sírokat. Vannak ott párisiak, bretonok, északi emberek és a délvidék tüzes férfiai, mind-mind találkoztak itt, a távoli keleten. Ez a kis földdarab egész Franciaországot adja.

Szemközt vannak a tisztek sírjai. Menyit tiszt halt meg itt. Kicsit nagyobbak, kicsit díszesebbek, mint a legénységi sírok. Valamivel odébb egy cyprus csoport tövében egy tábornok fekszik. A lövészárkokban ülte meg egy golyó. Nem szeretem, hogy a tisztek és a legénység sírjai így elkülönítve vannak. Együtt éltek, együtt harcoltak, együtt haltak, miért ne pihenjenek együtt is.

A szedil-barhi francia temető nem az egyetlen. A part egész hosszában mindenütt apró temetők. Sokhelyt csak egyetlen fejfa látszik, azon egy kép. És akár együtt vannak a sírjaink, akár elszórtan, mégis mintha végtelenül szomorúak és elhagyottak lennének.

A francia harotéren — mint az újságok írják — a falu piselányai ibolyákat szórnak a katonasírokra. Itt nincsenek kislányok, csak katonák, a sírok virágtalanok és szomorúak.

Romániába csak egyes helyeken lehet átkelni. Greén Nándor főkapitány közli a belügyminisztérium rendelkezését, amely elrendelte, hogy Romániába vagy Romániából az ország határát csak egyes helyeken lehet átlépni. Felhívja tehát mindazokat, kik szabályszerű utlevél birtokában vannak a Romániába óhajtanak utazni, elutazásuk előtt a főkapitányi hivatal elnöki osztályában jelenjenek meg, hol ezirányban a szükséges felvilágosítást megkaphatják.

A török védekezés ragyogó sikerei.

(Válságos az entente taktikai helyzete a Dardanelláknál. — Négyszázharminyi friss segítő csapat.)

Lábirati tudósítás.

Berlin—Konstantinápoly, aug. 31.

Csend a török frontokon.

Konstantinápoly, augusztus 31. A főhadiszállás jelenti: Az Anaforta szakaszon az ellenség tegnap semmiféle akciót sem kísérelt meg. Tüzérségünk egy ellenséges torpedónaszád elfűző részén tüzet okozott. Arburnunál semmi jelentős esemény. Sedil-Bahrnál tüzérségünk a balszárnyon elpusztított egy bombavetőre berendezett ellenséges állást. A többi fronton semmi említésre méltó esemény nem történt. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Elsüllyedt angol csapat szállító hajó.

Szófia. A Kambana jelentése szerint a Fehér tengerben egy angol csapat szállító hajó aknára futott és elsüllyedt. Háromszázharminc tiszt és ezerhatszázharminc friss legénység elpusztult. Hatszáz holttestet kigotgattak a tengerből.

Egy millió négyszázezer ember az oroszok újabb vesztesége.

(Megsemmisült egy egész orosz sereg. — Szétszakított front. Kezünkben az ellenség külső és belső védelmi vonala.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Berlin—Stockholm, augusztus 31.

Orosz offenzívák eredménye.

Berlin. A Voit-ügynökség jelenti: A galiciei áttörés óta offenzívák eredménye a következő. Az orosz seregek telékek erejét, a melyekre a tulajdonképeni nyomás egymásután nehezedett, alacsonyán számítva 1,400,000 emberre lehet tenni. A harcokban kerekén 1,100,000 ember esett fogságba. Legalább 300,000 ember esett el, vagy sebesült meg. Ha ez utóbbiakat ilyen alacsony számítás szerint az elfogottak 30 százalékára tesszük, a mi azonban biztosan több, mert a mióta az ellenség tüzérége maradéknak megmentésére a gyors visszavonulást emberéletre való tekintet nélkül a gyalogsággal kísérelte meg tedezni, természetesen rendkívül véres veszteségeket szenvedett. Azt lehet tehát mondani, hogy azok a hadseregek, amelyekkel offenzívák során megütköztünk egyszer teljesen megsemmisültek. Hogy az ellenségnek mindazonáltal vannak még csapatai a harctéren, az úgy magyarázható, hogy a Törökország elleni offenzíva részére Déloroszországban készen álló hadosztályokat oda vonták, nagyon sok félig kiképzett tartalék legénységet Oroszország belsejéből sürgősen vetett harctérre. Továbbá azokról az arcvonalakról, amelyek a nyomásunk kevésbé volt érezhető, nagyszámú legénységet észak felé tolt. Mindezek az intézkedések a végzetet nem tarthatták fel. Galiciából, Lengyelországból, Kurlandból és Litvániából elűzték az ellenséget, melynek zárt frontja szét van szakítva s hadserege két teljesen elválasztott csoportban özönlik vissza. Nem kevesebb, mint tizenketvő, közöttük négy nagy modernül kiépített erősség vitéz hű harcosaink kezébe esett, azokkal együtt az orosz birodalom külső és belső biztosító vonala.

„Az orosz katonai politika katasztrófája.”

Stockholm. E cím alatt írja az Aftonbladet katonai munkatársa:

Az orosz hadak naponta annyi embert veszítenek, amennyiből a harminc éves háborúban egy-egy hadsereg sem állott és hónapról hónapra oly nagyszámú embervesztésük van, ami fölér egy napoleoni hadsereggel. Az orosz hadsereg visszavonulása és az elvesztett várak legalább oly katasztrófát jelentenek, mint néhány hadseregnek teljes elvevettése.

Lengyelország, valamint a Visztula, Nyemen és Bug várainak meghódítása a központi hatalmak részére óriási jelentőségűvé válik, ha figyelembe vesszük, hogy az oroszoknak ezek mögött más védelmi vonal nem áll rendelkezésre. Oroszország képtelen volt a nagy birodalom belső közlekedésének szempontjából annyira szükséges vasuti hálózatot kiépíteni, mert minden rendelkezésre álló pénzt a Visztula-tartományok területén a stratégiai vasutvonalak kiépítésére fordított. Az utolsó tíz

évben az oroszok katonai tevékenységének itt volt a súlypontja.

Németországban és más országokban a kaszárnyák az egész országban szét vannak szórva. Lengyelország elvevettése által Oroszország nincs tovább abban a helyzetben, hogy új csapatait kiképezhesse. Határozottan állíthatjuk, hogy az oroszok kaszárnyáinak és egyéb katonai intézményeinek kétharmadrésze már ma az ellenség kezében van. Ha tehát sikerül is az orosz hadsereg nagy részének a nagy mocsarakon át elmenekülnie, az új seregek kiképzésénél ez a hiány óriási akadály lesz. Ami Lengyelországban történt, az az 1878 óta követett orosz katonai politikának összeomlását jelenti.

Ebben az évben, amidőn Németország Angolországgal szövetségbe, Oroszországgal szemben állt, kezdte Oroszország a német birodalmat ellenségének tekinteni és azóta hanyagolták el az orosz kormányok a birodalom összes többi részét Varsó, Vilna és Breszt-Litovszk kedvéért.

A minden védelemtől megfosztott ország sikségének egyedüli reménye most éppen a sikk területnek határtalan nagysága. Katonai szempontból az orosz hadsereg katasztrófája már ma befejezett tény. Másrészt azonban tagadhatatlan, hogy még Szentpétervár vagy Moszkva elfoglalása nem jelentene újabb katasztrófát az orosz nemzet részére. A távolságok mérhetetlen nagysága egyes pontoknak fontosságát teljesen illuzóriussá teszi.

Miklós nagyherceg azt reméli, hogy a minden támaszpontot nélkülöző orosz sikkágon újra össze tudja gyűjteni és támadásba vinni seregeit. De ez már csak azért sem lehetséges, mert az óriási területet csak nagyon kevés, gyakran egyvágányú vasuti vonal szeli át.

Ugy Oroszországban, mint Angliában és Franciaországban is végre be kell látni, hogy az orosz hadsereg Lengyelországban és a kelet-tengeri tartományokban máris szedni vesztést szenvedett.

Ipárcikkék tömeges szállítása a hadseregnek. A cs. és kir. közös hadügyminiszter arról értesítette a kereskedelmi és iparkamarát, hogy szeptember hó folyamán a hadseregnek a következő ipárcikkékre lesz szüksége: cipész-, szabószerszám garánciákra, varró- és biztosítófűkre, cernákra, sapkarózsákra, koponyaszínórokra, cipőgombokra, kefékre, fűtűlőkre, hegyi cipőszővevényekre, vasuti karszalagokra, fekete-sárga karszalagokra, szanitéckarszalagokra, élmezési zsákokra, szolgálati jegyzékekre, jubiléris szolgálati érmekre; a minták megtekinthetők a 2. számú ruhatárban (Budapest—Kelentöld) az ajánlatok a hadügyminiszterium B. osztályába küldendők.

Az orosz kormány elikkasztotta a zsidó egyesület hét millió adományát. Zürichből jelentik: A Russkoje Slovo részletes tudósítást közöl a városok szövetségének moszkvai üléséről, melyen több érdekes felszólalás történt. Az egyik szónok elmondta, hogy a zsidó egyesület hét milliót adott a zsidó menekültek felségítésére, de a zsidók a kormánytól ebből csak ötvenezer rubelt kaptak meg. Urusov herceg a Russkoje Slovo-ban szíval vádolja meg a kormányt, hogy a Galiciától menekültek ezreit megosalta, földet és házat ígért ne-

kik s ezek most hajléktalanok, éheznek, a mocsarakból isznak, úgy, hogy nagy járvány pusztít közöttük. A városokban nem szabad letelepülniök. Ugyanez az újság tele van panasszal, hogy a hadterületről menekült oroszokat is egyik városból a másikba kergetik. Tíz meg tízezer menekült érkezik éhesen Minszkbe, Jakaterinoszlavba, Kievbe, Orelbe és Moszkvába. A honvédelmi bizottságban Paplavszki gyáros referált a löszerkérdésről. Megállapította, hogy nagy a hiány tanult munkásokban és a gyárosok a szükséges ötszáz mechanikus helyett legfeljebb tízet kapnak.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Az aradi zenekonzervatóriumba a beiratások szeptember hó 1-én megkezdődnek. Műterméller József igazgató. Szabadság-tér. — Az Aradi Zenekonzervatórium igazgatója értesít a közönséget, hogy rövid időn belül, egy elsőrangú énektanár az intézeti tanítást megkezdi. A hegedű tanszakot egy okleveles hegedűtanár látja el. 2987

* Dr. Mezey Zsigmond, budapesti orsz. m. kir. zeneakadémiát végzett hegedűtanár és M. Zay Margit, budapesti nemzeti zenedét végzett okleveles zongoratanár zeneiskolájában (Andrássy-tér 8., II. em.) az 1915—16. tanévre a beiratások szeptember 1-én, másodikkán és harmadikkán történnek.

* Új énektanár Aradon. Mezey Zsigmond dr. igazgató (Andrássy-tér 8. II. em.) az 1915/16. tanévre B. Mihály Bertalan okleveles énektanárt szerződtette. Az énektanár tanulmányait a kiváló és híres hangképzőmesternél, Farkas Odón, a kolozsvári konzervatórium elhunyt igazgatójánál általános kitűnővel végezte. Tanítványa volt Maleczky Vilmosnak, a m. kir. zeneakadémia hírneves tanárjének, valamint Bécsben Marchesi egy hajdani tanítványának: Sipek Szidónia volt bajor királyi udvari operanékesnek. Az új énektanár Svárdström Valborg világhírű svéd csalóánytól is tanult, aki személyes barátja. Mint énektanár és koloratur énekes kiváló sikerekről számolhat be s mint értesülünk, tudását legközelebb egy önálló dalestélyen mutatja be az aradi közönségnek. Műsora: Erkel, Bánk-bán című operájából a Melinda áriája (tiszparti jelenet), — műdalok, Schubert, Grieg, Brahmsól és a híres Tavasz hangok című koloratur keringőt Strausstól foglalja magában. E hangversenyen M. Zay Margit zongoraművész és Mezey Zsigmond dr. hegedűművész is közre fognak működni. B. Mihály Bertalan énektanári működését a tanév elején kezdi meg és beiratkozni szeptember 1-étől lehet naponként a dr. Mezey konzervatórium igazgatói irodájában. (Andrássy-tér 8. II. em.)

* Hegedű, zongora, ének és mimika tanítás a legújabb francia módszer szerint. Beiratkozás szeptember 1-től Karhanek Ferencnél, Batthyányi-u. 21. 3117

* Cigányszerelem. (Az Uránia mai sláger.) Színes, élénk szöveű és érdekes az a dráma, melyet a színház ma mutat be. Marjának, a tüzesszemű cigányleánynak és Balogy grófnak szerelmi regénye a kép tárgya. A völgy grófot elcsábítja a cigányszépség, de ezért meg bosszút forral Mirko, a leány kedvese. Szövevényes és minden ízében érdekes regény ez, melynek minden része telve van veszedelmekkel, melyek egyrészt a grófi család, másrészt a féltékeny cigányleány részéről tenyegednek. Már úgy látszik, hogy a szerelmesek nyugalomra találnak, mikor az idillnek az lesz a vége, hogy a gróf is, a leány is halálukkal fizetik meg szerelmüket. Végig a filmen kergetik egymást az izgalmasabbnál izgalmasabb jelenetek és mi visszajött lélekzettel lessük a nagy küzdelem végét — A rezervista álma Ziehrer csodás zenéjére alkotott igazi háborús operát, mely dalmatosan járja be az egész országot, legközelebb az Urániában kerül bemutatásra. 5

* Zeneintézeti beiratások folyamatban vannak és egész nap eszközöztetnek a Szalay-Bákefi-féle zeneiskolában (Akadémiai Előképző Tanfolyam) Szabadság-tér 7. szám, II. emelet.

Varsó—Berlin—Arad.

(Egy aradi huszárszázlós a meghódított orosz-lengyel fővárosról. — Hadik huszárok a lengyelországi harcokban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 31.

Varsó elfoglalása előtt néhány nappal utazott el Aradról a hadkiegészítőparancsnokság utasítására W. E. az aradi 3. közös Hadik huszárezred zászlósa, hogy hivatalos küldetésben az északi harctéren ezredét felkeresse. Az aradi zászlós a lengyel főváros elfoglalását követő napokban érkezett Varsóba, s azután bejárta az orosz-lengyelországi harctereket. W. zászlós rendkívül érdekes élményeiből és tapasztalataiból az Aradi Közlöny munkatársának a következőket mondotta el:

— Transzportommal Granicánál léptük át az orosz határt, ahol megcsodáltuk a gyönyörű ó-orosz stílusban épült állomási épületet, itt láttuk a legelső felrobbantott vasuti hidat is. Még ugyanaznap Censztochauba jutottunk, ebbe a szép lengyel városba, amely már hosszú ideje, ugye szólnán a háboru eleje óta a szövetségesek birtokában van s amelyen egyáltalán nem látszik meg a háboru nyoma. Az élet forgalmas, a gyönyörű kolostorba majdnem ugyanannyian zárandokolnak most is, mint béke idején.

— A következő állomásunk Skierniewice volt, amelynek környékén a tél folyamán nagy harcok dultak. A harcok nyomai most is megvannak, sőt évek mulva is meg fognak látszani: keresztül-kesul a földeken, erdőknél lövészárok, romná lótt házak, hatalmas kiterjedésű erdőségek, amelyeket az osztrák-magyar nehéz tüzérség bombázása valósággal leberetvált a föld színéről. Ellenben ép és sértetlen itt a cár gyönyörű vadászkastélya, ahol még egy szőnyeget sem mozdítottak el helyéről. A cári kastély különben hosszabb időn keresztül egyik hadseregünk vezérkarának nyújtott szállást.

— Vasárnap waggoniroztunk ki Varsóban s ami nyomban szemünkbe tűnt, az a legaprólékosabb részletekig kiterjedő német rendezetet egyik példája volt: amidőn ugyanis kiléptünk a vasuti kocsiából, szemünkbe ötölt az állomási hatalmas tábla, rajta a felírás:

Warschauer Hauptbahnhof

— Varsóban nemesak, hogy nem látszik meg a háboru nyoma, hanem az élet egyenesen tüneményes. Elegáns bérkocsik százai röpítik az utasokat, a főutcán, a Marschalkowskán délután háromtól este nyolcig, kilencig fényes korzó, rendkívül sok és elegáns nő, de sok a civil férfi is, aminek magyarázata, mint Varsóban hallottam, az, hogy egyrészt Varsóban nagyon sokan „kivásárolták” magukat a katonáskodás alól, másrészt a lengyel fővárosban nem tudni mi okból az oroszok nem hívták be a kiképzetlen népfelkelőket. Az összes üzletek, kávéházak, vendéglők nyitva vannak, a színházak is, persze mind csak tizenegy óráig, mert éjjelen túl civilek nem mutatkozhatnak az utcán. Hogy valamikor Varsó környékén harcok is dultak, arról csak a két felrobbantott Visztula hid tesz tanúságot, amelyeket azonban pionirjeink már rég kijávitottak.

— A Bristol szállodában lágtam, ugyanott, ahol néhány nap előtt Lipót bajor herceg tábornagy vezérkara székel. Érdekes, hogy az első napon, amikor még az oroszok Pragát, Varsó külvárosát tartották, a vezérkar a

Visztula partján fekvő elegáns szálló nagytérképében étkezett, mialatt az oroszok a tulsó partról a szálloda hátsó részét gépfegyverrel lövöldözték. Velem egyszerre érkeztek a szállodába Sven Hedín svéd és Ganghoffler német író is, akikkel néhány szót alkalmam volt beszélni is.

— Este néhány tisztársammal a Nososin színházat kerestem fel, ahol „leszállított helyárák” mellett tartottak előadást s így egy első emeleti páholy ára csak — hetven rubel volt. Igaz, hogy elsőrendű erők, nagyszerű előadást produkáltak, még pedig magyar darab ment: Rényi és Martos Kis grófja halálukkal tarkítva. A lengyel előadás minden tekintetben elsőrangú volt s a magyar szerzők is büszkének lehetnek volna rá, sőt hogy a darab magyar jellege még jobban kidomborodjon, a főszereplő minden második szava „teremtette” volt.

— Tizenegy óra után megszűnik az élet Varsóban, az utcán csak katonákat lehet látni s piros fehér karszalaggal ellátott polgárhozókat, az ugynevezett miliciát, amelynek a rend fenntartásában a német lovasság segítkezik.

— Másnap alaposan megtekintettük a várost, a királyi palotát, a Poniatowsky és Szobieszky kastélyt, amelyek mind sértetlenek, a birodalmi bank épületét, amelynek még a berendezését is otthagyták az oroszok. Az utcákon a szokottnál is nagyobb a forgalom, mert a környékbeli lakosság is Varsóba tölt s akkor még Varsóból intézték a seregek élelmezését és az utánpótlást is s így a hatalmas teherautók végtelen sora haladt folyton a főutakon. A lapok is rendszeresen megjelennek, legelsőnek a legújabb varsói lap, a Warschauer Deutsche Zeitung, amely a legújabb híreken, a hivatalos jelentéseken, a lengyel lapokból közölt szemelvényeken kívül az Ortskommando hivatalos rendeleteit is közli. Mint a német alaposág újabb példáját említhetem, hogy a mióta a város német kézben van, mindenről pontos statisztikát készítenek s így például a lap közölte azt is, hogy naponta átlag 1200 német és osztrák-magyar tiszt utazik keresztül Varsón.

— Atmenetileg meglehetősen drágaság uralkodik most a lengyel fővárosban. Varsó ugyanis, mint majdnem minden főváros, különösen az élelmezés tekintetében, behozatalra szorult, a melytől hosszú időn keresztül el volt zárva. Így egyes élelmiszerek most kitogytak ott s például egy kiló vajért 12 márkát fizettem.

— Hétfőn este a másik színházat, a Bagatellát kerestem fel, ahol a Cigányzerelem, Cigánybáró, Gésák és Gri-gri operettek egy-egy felvonását adták elő, kedden aztán folytattam az utamat az új Visztula hidon keresztül, amelyet katonáink öt nap alatt építettek fel. Utközben érintetlen Nowominak, Siedleca, Sokolow városokat, amelyek mind sértetlenek. Egyáltalán az egész uton csak két felgyújtott falut láttam s a legtöbb helyütt arra sem volt idejük az oroszoknak, hogy gyors visszavonulásukkor a marhaállományt magukkal vigyék, vagy a terméskészletet elpusztítsák. Így például Sokolowban kezünkbe került a hatalmas cukorgyár óriási cukorkészletével együtt, másutt egy szeszgyárat felgyújtottak ugyan, de mellette a magtárban

kezünkbe került az egész gabonakészlet. Ilyenformán a hadsereg élelmezése a lehető legjobb és igen olcsó is. Egy marháért legfeljebb 100 rubelt, körülbelül kétszáz koronát kérnek a lengyel parasztok s a hadsereg szükségletét legnagyobb részét maga a megszállott terület fedezi.

— Drohoscaing autón utaztam, asz után másfél napig szekéren, míg elértem a Hadik-huszárokat. Nem egyszerű frázis, ha azt mondom, hogy az ezrednél a hangulat a lehető legjobb, dacára annak, hogy előzőleg, a siedlicei harcoknak súlyos része nehezedett az aradi huszárokra, akik ott vitézül megállták helyüket. A harcokban Maróthy és Csávossy zászlósok megsebesültek, míg Csermák és Mikecz kadettok nagyon kitüntették magukat s már fel is terjesztették őket dekorálásra. Hogy a legénység körében milyen a hangulat, annak legjobb bizonyítéka, hogy miután kilenc sebesült lovat kellett haza szállítani, felszóllították a legénységet, hogy jelentkezék, aki haza akar menni. Nem akadt az egész ezredből egyetlen egy sem, aki jelentkezett volna s így a parancsnoknak kellett három embert kijelölni. Az ezreddel voltam, amikor megtudtuk Nowogeorgiewsk elesését. Ugyanaznap, amikor a vár a kezünkbe került, este fél nyolckor telefonon tudatták velünk a nagyszerű eseményt, amelyet persze a táborban is méltóképen ünnepeltünk meg.

— A mikor visszatértem Varsóba, ép akkor szállították keresztül a városon végtelen hosszú sorokban kora reggeltől késő estig a nowogeorgiewszki hadifoglyokat. Varsóból aztán Lovicson és Thornon keresztül tértem vissza Berlinbe. Megjegyzem, hogy előzőleg naponta egyszer már közlekedett közvetlen vonat Berlin és Varsó között, de ép akkor, a mikor én utaztam, újabb csapattöltések folytak s így a polgári közlekedés körülményesebb volt, szeptember 15-től kezdve azonban, mint azt hirdetésményekben hírül adták, közvetlen gyorsvonatok, „D-Zugok” fognak közlekedni a két főváros között.

— Berlinben a pályaudvaron azonnal jelentkezni kellett, mint minden egyes tisztnek, aki Berlinbe érkezik. A legpontosabban felvették személyi adataimat, azután közölték velem a Kommandantur parancsát, amelynek érdekes pontja, hogy katonatisztnak, akár német, akár osztrák-magyar nem szabad az utcán nővel karófogva járni, bizonyos utvonatokon az Unter den Lindenen, a Wilhelmstrassen, a Leipziger strassen, stb. nem szabad nappal dohányozni, keztyű nélkül az utcán mutatkozni, végül felsorolja a Betehl azokat a kávéházakat, színházakat és mulatóhelyeket, amelyeket katonatisztnak nem szabad látogatniok. Ezek közé tartozik a kedvelt berlini szórakozóhelyek egyénmelyike, mint például Nachtfalter, az Admirals-Bar, a Fledermaus, a Maxim stb. Hogy mennyire lelkes és bizakodó a hangulat Berlinben, azt le sem lehet írni s ez az emelkedett hangulat abban is megnyilvánul, hogy a mi tisztjeinket ép oly lelkesen ünneplik a német fővárosban, mint a német tiszteket nálunk.

Tábori előfizetőink és olvasóink b. figyelmébe.

Miután tábori postautalványon az irásbéli közlemény nincs megengedve, arra kérjük azokat, akik a háboruból pénzt küldenek, hogy egyidejűleg külön levelező-lapon jelezzék, hogy az összeget milyen címből küldötték :: ::

Bulgária a központi hatalmak szövetségese.

(A török szerződés hatásai. — A bukaresti béke szerepe a világháboruban.)

— Távirati tudósítás. —

Berlin—Bukarest, augusztus 31.

Egy előkelő bolgár államférfi, aki szoros kapcsolatban áll a szófiai vezető körökkel, Bulgária hangulatáról és szándékairól a következőket mondotta a *Vossische Zeitung* munkatársának:

— A néhány nap előtt létrejött török-bolgár megegyezés egyike a legnagyobb horderejű eseményeknek, mert nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy Bulgária elhatározottan és kétségtelenül a központi hatalmak mellé áll. Osszefüggésben áll ezzel a török-bolgár tárgyalásokat vezető és németbarát politikájáról ismert Jekow tábornok hadügyminiszterre kinevezése is. Bárha hivatalosan még csak bolgár semlegességi politikáról lehet beszélni, tényleg azonban már úgy lehet tekinteni Bulgáriát, mint Németország és a monarchia szövetségese, amiről a legrövidebb idő alatt Bulgária aktív beavatkozása adhat meggyőző bizonyosságot.

A bolgár döntés egyébként csak konzekvenciája annak az álláspontnak, amelyet Bulgária a világháboru kezdete óta elfoglal. A központi hatalmak hivatalos körei már régen tisztában vannak azzal, hogy a semleges Balkán-államok között Bulgária az egyetlen, amely kezdettől fogva hű és szigorúan következetes maradt németbarát politikájához. Bulgária ilyen állásfoglalásának egyébiránt komoly előzményei vannak. Azok közt az események között, amelyek Bulgáriát németbarát irányban hangolták, legfontosabb volt a bukaresti béke. Az első balkáni háboru idején Bulgária abban a hitben élt, hogy Oroszország szívesen látja a bolgárok területi gyarapodását. Annál nagyobb lett a csalódásuk 1913-ban, amikor a második Balkán-hadjáratban orosz jóváhagyással elszedték Bulgáriától a hallatlan véraldozatokkal szerzett területei jó részét! Ekkor került kormányra Radoszlavow és ettől kezdtek Bulgária boldogulásának útját a központi hatalmak barátságában keresni.

A világháboru kitörésekor tehát már tisztán látott a bolgár kormány abban a tekintetben, hogy a nagyhatalmak két csoportja közül melyik mellé csatlakozhat. Abban a háboruban, ahol Szerbia, a bolgárok halálos ellensége és pártfogói vannak, Bulgáriának nincsen mit keresnie. Ennél az álláspontnál híven ki is tartott a Radoszlavow-kormány, pedig a ruszofil ellenzék sok nehézséget okozott.

Hadügyminiszterével és vezérkarai főnökével tanácskozik a bolgár király.

Szófia: A király a napokban külön kihallgatáson fogadta a hadügyminisztert és a vezérkar főnökét. Radoszlavow miniszterelnök különben igengyakran jelentik meg a király előtt.

Szerbia nem engedi át a bolgár árukat.

Szófia. *Echo de Bulgarien* írja: A szerb államvasutak igazgatósága értesítette Bulgáriát arról, hogy az áruk transitó forgalmát Szerbián keresztül egyelőre beszüntette. Más jelentések szerint a szerb vonatokon a személyforgalmat is beszüntették.

Az entente elvesztette Görögországot.

Zürich. Rendkívül nagy feltűnést keltett itt a Temps azon jelentése, hogy Olaszország annektálja Dedekaneroszt. Abban az esetben ha az annektálás tényleg megtörténne, akkor ez végkép eltemeti az entente-nak Görögország segítségébe vetett reményét.

Szerbiába csapatokat akar szállítani az entente Görögországon át.

Athén. Az entente ajánlatot tett Görögországnak Kisáziában adandó jelentékeny kompenzációkkal, ha megengedi, hogy Szerbiának segítő csapatokat szállíthassanak Szalonikín át.

Szerbia nem ad területet Bulgáriának.

Szófia. Nishől jelentik: Pasics kijelentette a külföldi újságíróknak, hogy Bulgária ama kívánsága, hogy a területeket rögtön adják át neki, öngyilkosság lenne Szerbia részéről. A kormány reméli, hogy a háboru után Oroszországgal megegyezik az adriai partok tekintetében.

Románia elmulasztotta az akcióra alkalmas pillanatot.

Genf. A Temps balkáni tudósítója a következőket táviratozza: A román nép hangulata annyira nyugodt, hogy egykori izgalmaival mondhatni élesen ellentétben áll. Filipescu azt panaszolja, hogy elmulasztották az alkalmat a négyesszövetséghez csatlakozni akkor, amikor még az oroszok a Kárpátokban állottak. A semlegesség most is lehetséges, de feladata igen nehéz. Jonescu azt kérészi, hogy korábban Bulgária is Romániával ment volna. Most Románia egyedül áll. A tudósító szerint Románia semlegességének legfőbb oka a municióhiány, amelyen a négyesszövetség vonakodott segíteni. Ma Romániát semmi ígéret nem köti és nincs egy állammal sem szerződésben.

Törökország nem köt külön békét.

Konstantinápoly. A Tanin visszautasítja Hervé felvetett eszméjét, azt, hogy az entente Törökországnak ajánljon fel előnyös külön békét. Az indítvány a haza, a vallás és a török nemzet megsértése volna.

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — 141

Befalazták az oroszok Kuzmanek altábornagy lakását.

(Tiszteletben tartották a hős przemysli parancsnok emlékét.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Győr, augusztus 31.

Krasznik, Lublin, Libau, Varsó, Ivangorod, Novogeorgievsk, Kowno sib. orosz városok és várak oly gyors egymásutánban kerültek dicső csapataink hőies harcai után a szövetségesek kezére, hogy már egészen elfelejtették velünk azt, hogy muszka valaha járt volna a Monarchia határain belül is. De azért nem fogja senki sem elfeledni a przemysli vitéz harcosoknak hősiességét. Még mikor visszagondolunk a hírre, hogy az élelmiszer hiánya miatt a dicső várvédők seregnek fel kellett adni a várat, hát eszünkbe jut, hogy mennyire lesújtó volt ez mindnyájunkra, akik csak az újságok hasábjairól ismertük a galíciai erősséget, melyért hónapokon keresztül ömlött eredménytelenül a muszkavér, míg végre az éhség felnyitotta a vár kapuit és a muszkák rövid időre urai lettek a várórság által romokká robbantott várnak.

Mennyivel inkább lesújtotta a védősereg parancsnokának, Kuzmanek altábornagy nejét ez a hír, akinek első kétségbeesett perceiben a férje volt minden gondolata s csak mikor már a hős várparancsnok hirt adhatott magáról, akkor jutott egy nyugtalanító mellékgondolat is a számára. A kegyelmes asszony ugyan ezután is állandóan az orosz fogságba jutott férjére gondolt, csak ha kérdezősködtek tőle, úgy jutott egy-egy gondolat a Przemyslben elhagyott otthonra, a gyönyörűen butorozott lakásra.

Már-már megnyugodott a kegyelmes asszony abban, hogy régi megszokott butorait, elhagyott lakásában maradt értékes dolgait többé nem látja viszont, mert azok az oroszok ismert fosztogatási és rablási manővereinek lettek áldozatai. Ez a megnyugtató azonban nem tartott hosszú ideig, éppen úgy nem, mint az oroszok Przemyslben való uralkodása.

A galíciai váróveket az oroszok újból megerősítették, berendezkedtek, de ugylátszik, ők maguk sem bíztak a hosszú uralkodásban, mint az itt később ki is tűnik. A híres vár alatt a szövetséges csapatok nem töltöttek el hónapokat sem és mégis hamarosan visszakérték kezeinkre.

A Przemysl várát visszafoglaló csapatok tisztjei a vár visszafoglalása után egy nagyon érdekes levelet intéztek Kuzmanek altábornagy Győrött lakó nejéhez, melyben tudatják, hogy a kegyelmes asszonyék lakását az oroszok, úgy látszik felsőbb rendeletre befalazták, az ajtókat és ablakokat téglafalakkal lettek berakva s amikor visszatoglalták újból Przemyslt, tehát felbontották a falakat, a lakásban minden a helyén van. Irják továbbá a kegyelmes asszony megnyugtatójára, hogy a kibontott falakat újból visszarakták, hogy a lakás továbbra is biztonságban legyen.

Természetesen ez a hír még inkább megnyugtató volt az altábornagy nejére nézve. A hős védősereg parancsnokának vitézségét bizonyítja az is, hogy mint ereklyét őrizték meg a muszkák az altábornagy lakásának berendezését is.

Elmenekült a cári család Pétervárról.

(Kazánba költözik az orosz udvar. — Veszedelemben az orosz seregek szárnyai.)

Távírt tudósítás.

Genf—London, augusztus 31.

Nikolajevics Miklós diktátor.

Genf. Pétervári körökben teljes a fejtelenség. A cári udvarban nagy kétségbeesés uralkodik. *Hir szerint a cárné gyermekeivel már elhagyta Carckojeszét. A cár a frontra utazás előtt nem tér vissza Pétervárra. A cári pár állandó tartózkodási helye Kazán lesz, mert Moszkvát nem tartják eléggé biztosnak. A kazáni várat már berendezték a cári család részére.*

Pétervárott a legfelső haditanács állandó permanenciában van és hogy a haditanács határozatait a főhadiszálláson végrehajtsák, a tanács tagjainak többségét Nikolajevics Miklós nagyherceg híveiből állították össze. A nagyherceg Oroszország diktátorjaként szerepel és a kis számú, békepártot elnyomták. A cárt egyetlen állami főhivatalnok informálja. A magas állásokban folytonos változások vannak. Nagy feltűnést keltett Apraxin grófnak az admirál-tanács tagjának öngyilkossága, aki egy Pétervár melletti fürdőben agyonlőtte magát.

Attörrik a németek a Vilna—pétervári vasut vonalat.

Amsterdam. A Times írja: Breszt-Litovszk eleste teljessé teszi Lengyelország ellenséges megszállását. Az oroszok által használhatatlanná tett vasutakat a németek használhatókká teszik. A Vilna—pétervári vasutvonalat a németek hamarosan át fogják törni. A Grodnóra támaszkodó erős orosz haderők igen aggasztó helyzetben vannak. A német előnyomulás nem olyan lassu, mint azt mondták. Az orosz főerők még mindig nincsenek a veszélyen kívül.

Az orosz sereg szárnyaira irányul a szövetségesek offenzívája.

Rotterdam. A Timesnek jelentik Pétervárról: Katonai körökben azt hiszik, hogy az ellenség elszánt offenzívája nem a centrum, hanem az orosz hadsereg szárnyai ellen fog irányulni, amire a Friedrichstadt irányában való folytonos előretörésekből és Wladimir Wolinskijből kiindulva Kiew irányában újból megkezdett fontos tevékenységből lehet következtetni. Kiewet itt nem tartják veszélyeztetettnek, mert az ellenség főcélja az orosz seregek teljes megverése. Az oroszok makacsul tartják a Bialostok—Vilna közötti területet mindaddig, míg a Njemen vonalról való visszavonulás nem fejeződik be.

Kétfelé szakítva az orosz sereg.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Puballó tábornagy csapatainak sikeres operációi folytán az orosz déli hadseregnek a centrumtól való elszakítása, ami Kovel térség elfoglalásával kezdődött meg, egyre teljesebbé válik. Tegnap óta a szövetséges csapatok kezében van a breszt-litovszk—minski vasutvonal,

amely a Polézián keresztül vezet és így az orosz csapatok visszavonulása teljesen excentrikussá vált: az orosz csapatok javarésze nemcsak hogy kényszerelvonulásban van, hanem a visszavonulás irányát is a szövetséges csapatok diktálják. Az oroszok kénytelenek a breszt-litovszk—minski, valamint a volkovisk—lidapdloki vasutvonalon, valamint a kobrin—bobruiski és a prushany—sloniminsi országúton folytatni menekülésüket, mialatt a déli szárny a kievi utra törekszik. A centrum tehát északkelet felé hátrál a Duna, Berazina és Nysper mögé, a déli szárny pedig több száz kilométer távolságban, a centrumtól teljesen elszakítva, egészen más irány felé menekül.

Vilnát átadják az oroszok.

Kopenhága. Pétervárról keletkezett londoni sürgönyjelentések szerint az oroszoknak az a szándéka, hogy Vilnát ellentállás nélkül engedik át az előrenyomuló németeknek, akik most a Dwina-folyó irányában törnek előre és céljuk szemmel láthatólag Riga. Nagyon valószínű, hogy a harcok e szakaszán a legközelebbi napokban érdekes események fognak lejátszódni. A támadásoknak az utóbbi időben kevésbé energikus voltát azzal magyarázzák, hogy a németek a keletporoszországi vasutaknak az orosz vasuti rendszerrel való összekapcsolásán dolgoztak, hogy csapataik számára jelentékenyebb municiószállítást biztosítsanak.

Nyugaton várnak offenzívát az oroszok.

Kopenhága. A „Novoje Vremja” és a „Rjecz” szinte egyhangúsan amellett agítanak, hogy az összes nélkülözhető mérnököket és azokat az embereket, akik a földmunkásokat végezték, küldjék a frontra, lövészárkok és erődítések építése céljából. A „Novoje Vremja” azt a jó tanácsot adja a hadseregnek, hogy csak lépésről-lépésre vonuljon vissza, ezáltal — rendkívül sok időt nyerhetünk. Ha pedig időt nyertünk, akkor mindent megnyerünk. Amennyiben az orosz hadseregnek sikerülni fog olyan erős ellenállást kifejteni, hogy az ellenség naponként csak egy kilométert haladhasson előre, akkor Szentpétervárra csak ötszáz nap múlva érkeznek meg az első csapatok. Valószínű, hogy ez alatt az idő alatt elkészülnek a szövetségesek előkészületeikkel. A nagy offenzíva nyugaton megindul és az angolok, valamint franciák feladják védelmi politikájukat, mert hiszen ennek különben sincs semmi értelme.

Foglyokkal épített lövészárkokat az oroszok.

Bécs. A Reichspost haditudósítója a Hindenburg-hadseregnek Tititzből a következőket táviratozza: A Lomza elfoglalását követő utóvédharokban egy német földerítő járőr előtt két katona bukkan fel, akik osztrák-magyar egyesruhában voltak. Kétféle, hogy orosz fogságból sikerült megszökniük. Lomzán kihallgatták őket, mire az egyik Baranovics Sándor gyalogos a következőket vallotta: Mult év augusztus 1-én vonultam be, egy hónappal később Jaroslavnál fogságba kerültem. Ez év április 1-én más osztrák-magyar foglyokkal Grodnóba, onnan pedig Sniadowo vidékére vit-

tek, ahol lövészárkokat építünk. Az e hó 11-én virradó éjjel sikerült két bajtársammal orosz fogságból elmenekülni és egy erdőben megvárni az orosz csapatok elvonulását és a németek megérkezését. Amikor egy német járőrt észrevettünk, jelentettük, hogy osztrákok vagyunk.

A másik szökevény megerősíti ezt a valóságot. A két megegyező vallomás újabb bizonyítéka annak, hogy az oroszok a foglyokat a nemzetközi jog félreérthetetlen rendelkezése ellenére lövészárkok készítésére, vagyis közvetve saját csapataik ellen való harcra kényszerítik.

Be akarják zárni a rendőrség piaci bódéját.

(A tőkapitány előterjesztése a polgármesterhez.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 31.

Arad város közéleti viszonyai a háború második évének kezdetén sem mondhatók rózsásnak, habár bizonyos konszolidáció megállapítható az élelmiszerpiacokon. A drágaság elleni küzdelem határozott eredményekkel nem járt, azonban az tény, hogy mindenféle élelmiszer bővítés van. A jogos panaszok ugyan nem szüntek meg, de azt mondják a hozzáférők, hogy az aradás betegeztével javulás lesz, mert a mező munkával elfoglalt termelők nagyobb tömegekben fognak árukat beállítani az aradi piacra.

Bizonyára meglepetésszerűen hat, hogy Green Nándor tőkapitány épp ma tett előterjesztést Varjassy Lajos polgármesternek, és kérte, hogy a közéleti ügyek egyik fontos szabályozó eszközét, a Szabadság-téri hatósági bódé kezelését vegye el a rendőrségtől és bizza azt másra. Mint ismeretes, igen nagy küzdelembe került, míg a város tanácsa meggyőződött a közéleti irányításának szükségességéről és beleegyezett abba, hogy a piaci drágaság letörését más rendszabály hiányában a rendőrségre bizza és megfelelő forgótkével ellátva, azt piaci árusításra jogosította fel. Sok mindennel próbálkozott a hatóság, de sem az ankétéken, sem a közgyűlésen nem pattant ki egy életre való ötlet. A rendőrség, amint ezt a nagyközönség bizonyítja, megelégedésre oldotta meg feladatát. A piacon volt mindig elég élelmiszer és az árak emelkedésének is megvan a határa. A rendőrségi bódé ugyasólván razzsi nélkül dolgozik és egyáltalában nem nyereszkezésre berendezkedett vállalkozás. A legegyszerűbb keretek közt dolgoztak a rendőrségtől, akik, amellett, hogy reggel négy-öt óratól a közéleti ügyek nehézség és hálátlan feladatát látják el, éjjeli nyugalomuk feláldozásával a vidékre utaznak az áru bevásárlása céljából, hivatalukat is ellátják.

Azonban Aradon még nem volt olyan intézmény, amelyet ki ne kezdtek volna, pláne akkor, ha annak a nagyközönség látja a hasznát. Olyan hajszálhasogató kritikával illették a rendőrségi elhárítást, hogy mindenki elvesztette a kedvét a munkától. Egyszer az volt a baj, hogy drágán ad el, máskor, hogy lerontja az árakat, majd a hatósági élelmiszeri fizetést találta a maga útjában, majd pedig a közéleti bizottság részéről hangoztak el olyan hangok, hogy felesleges, rossz, nem való mégsem, hogy rendőrségtől kofálkodjanak, szóval mind olyan megjegyzések, amelyek mindegyre, csak ambicionálásra nem alkalmasak.

A főkapitány tulérzékenységgel fogadta ezeket a gánoskodásokat és mint említettük, a polgármestertől kéri, hogy vegye le a rendőrség válláról a terhes és abszolúte nem kellemes feladatot.

A nagyközönség, amely ebben az esetben a legérdekeltebb fél, bizonyára aggodalommal várja a polgármester, illetve a közéletmezési bizottságnak — a további az akta kerül — intézkedését. A vásárló közönség soha sem panaszkodott, sőt ellenkezőleg, feltétlenül elismeréssel adózott a főkapitánynak, amiért erélyes kézzel irányította a piaci életmezést. A publikum nem szólhat bele a városi kanapé processzusok elintézésébe, de joggal kérdezheti, miért akarnak egy olyan intézményt megőlni, amelynél jobbat nem tudnak létesíteni.

A háború első esztendejében harsogott a panasz, de semmi sem történt, mert egyik idea lehetetlenebbnek bizonyult a másiknál, amelyet a közéletmezési mizériák megszüntetésére termeltek. Végre van egy jól funkcionáló intézmény, s ezt sietnek kivégezni. Ha a városi urai egymással nem férnek meg, akkor ez az ő privát dolguk. De a közönséggel nem lehet megfizetni ennek az uri passzióknak az árát.

Bucsuznak a gyulai kadétek.

(Az alezredes és a fiatal tisztek. — Utolsó este itthon.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, augusztus 31.

Kolozsvárról, ahol most a gyulai 2. honvédszázados katonái vannak otthon, írják az Aradi Közlönynek ezt a hangulatos és vonzó történetet:

Az előadás véget ért. A pianó elhallgatott a pódium mellett és elhallgattak a kis choroettek is, akik végig dalolták és végig táncolták az orfeum műsorát. Azután hazament; aki csak azért jött, hogy az előadást, a brettli attrakcióit végignézzel. Egy pár ember felvette a kabátját, nem köszönt senkinek, mert itt nem dukál és kiment. Egy pár ember ott maradt, mert bizony kevesen voltak az előadáson. Kolozsváron nem jól megy az orfeum. A nők, a könnyű, a mulatásra termelt és kedves nők közben átöltöztek feon a szobájukban, arukra festett pirosságukat halványabbra csökkentették és lejöttek ismét a terembe, ahol angol nőt húz a cigány. Kezdődik a parkettánc. A terem közpé három asztalt is összerakottak a pincérek. Katonák ülnek körül az asztal. Fiatal, úde arcú legények. Oldalukon új még a hosszú kard. A kottós honvédek kadétek voltak ezek a katonák. Összegyűltek vagy tizenötön csukaszürke komisz ruhában, s logásra akasztott sapkájuknál nemzetiszínű szalag és zöldgaly hirdette, hogy bucsuzni akarnak a fiuk, mielőtt egy nagy-nagy útra mennének.

Az asztalnál ült az alezredes ur. Szép jószágos arcú öregedő magyar ember. A mellén ott büszkélkedett a vaskoronarend, meg a német vaskereszt. Ezeket künn szerezte a harctéren, amikor rohamra vezette az aradi és békési honvédeket és úgy látszik ott tanulta meg nagyon szeretni az ő fiait.

A kadétek rangjától az alezredeséig nagy az ut és a kadétek előtt nagy ur az alezredes. Eddig csak parancsokat adtak az alezredesek a kadéteknek s csak éppen hogy vissza szalutáltak nekik az utcán, vagy a kaszárnya udvarán és a háborúnak kellett eljőnni, az emberi vér háborgó óceánjának, hogy a kadétek ösz-

szekocintásák poharukat az alezredes ur poharával.

Az alezredes ur együtt mulatott a kadéttokkal. Ő rendelte a pezsgőt és ő töltetett a fiatal katonák poharába és biztatta őket melegítő szavakkal:

— Igyatok, fiúk!

Végig öltötte mindögyiket, odahozta a cigányt az asztalhoz és megkérdezte őket:

— No, fiúk, kinek mi a nótája.

Azután kedvesen, melegen meginvitálta az asztalhoz az orfeum hölgyeit is:

— Édes leányaim mulattassátok ezeket a drága tiukat, ezek a legelső emberek a világon!

A cigány lelkének minden melegével húzta a megrendelt nótákat, a pincérek serények voltak, az orfeum festett leányai álmodozó szentimentális tekintettel nézték a daloló kadéttokat és a mosolygó arcú, jószágos alezredest és volt köztük, akinek festett szemöldöke alól kibuggyant egy könny, egy festetlen tiszta gyöngyszem.

A más asztalnál mulatozók sem voltak elfoglalva a maguk mulatásával, mindenki a mulató katonákat nézte. Általában mindenkit megkapott, mindenkit lefegyverezett az alezredes bajosságának varázsa és a hangulat, az ottlévők szeretetének meleg érzése szolgaként térdepelt le a daloló fiatal kadétek és a mosolygó alezredes előtt. Az emberi egység, az emberi megértés, a közös szomorúság és a közös öröm ült ünnepet a Biasini-mulató kis kaliberű, alacsony orfeumtermében ezen az éjszakán és látszott, hogy ez az eszme bárszonyos puhasággal átvezetett az emberek lelkén.

Mindenki megérezte azt a melegséget, amellyel az alezredes az ő fiaira tekintett és azt az aggodalmat, amellyel elereszti őket. És a fiúk táncoltak, hogy az alezredesnek kedve teljen benne, ittak nagyokat és dalolták a cigány nótáját. Mintha lakodalom volna...

Az ablakon keresztül aztán benézett a hajnal, az Egyetem-utca fái átlátszottak a gözös ablakon és a beszűrődött napfények versenyre keltek a gázlámpa fényével. A vendégek elszállingóztak, csak a pincérek maradtak a mulatóban, a leányok, a cigányok, meg a katonák. Ők még mindig mulattak egymással.

Az alezredes megnézte az óráját:

— Őt óra. Hat órakor indul a menet-század... Fizetek!

Jött a leszámolás, hosszú, hosszú számla, az alezredes fizette, pezsgő, bor, víz, fekete, vacsora, vacsora a hölgyeknek is, cigány és amikor minden rendben volt, kocsikot hozatott az alezredes ur és a kadéttokat felültette reá:

— A vasúthoz!

A szomorú kontlis-lovak vitték őket az állomáshoz. Két kis táncosnő is elkísérte őket. A menetszázad már ott várta őket lábhoz tett fegyverrel és előállott a hosszú vonat és eljött az indulás ideje. A honvédek beszálltak és a kadétek elbucsuztak az alezredestől. Az alezredes ur megoskoltta a fiukat, beszédet intézett hozzájuk, lelkes, gyönyörű beszédet és amikor a vonat elindult, az alezredes szalutált nekik és a két kis táncosnő utánuk lobogtatta a kendőjét...

Igy mentek el a gyulai kadétek.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Szondy György kincstári ügyészt a zombori kir. kincstári ügyészségnél, a jelen állomáshelyén való meghagyás mellett kinevezte a VII. fizetési osztályba jogügyi tanácsossá. Szondy György dr. régebben az aradi pénzügyigazgatóságnál működött.

H I R E K. — LEGUJABB.

Erkezett éjjel 3 órakor.

Bulgária legközelebb megszállja Macedoniát.

Berlin. A Berliner Tagblatt tudósítója jelenti Athénből: Bulgária és Törökország megegyezése az itteni politikai körök tudomása szerint megtörtént és bizonyítéka annak, hogy Bulgária a központi hatalmakhoz csatlakozott. Itt már a legközelebbi időre várják, hogy a bolgár csapatok megszállják szerb Macedoniát. Ekkor ki fog derülni, hogy Görögország részéről bekövetkezik-e Szerbiával szemben a casus foedaris esete.

Amsterdam. Az entente tárgyalás a Balkán államokkal meghiusultaknak tekinthetők. Szerbia habozása oka ennek. Az entente legkedvezőbb esetben semlegességet remélhet.

Japan munióit szállit Oroszországnak.

Rotterdam. Tokióból jelentik, hogy a japan császár hozzájárult ahhoz, hogy a japan muniógyárak nagy mennyiségű lőport szállítsanak Oroszország részére.

Zürich. A Temps jelenti Pétervárról. Távirat ment Grodnóba, hogy miheiyt a vár hivatásának megfelelt, teladandó.

Anglia engedékenysége.

London. A Reuter-ügynökség jelenti: A washingtoni angol nagykövet közölte az amerikai kormányval, hogy Anglia bizonyos áruknak a blokádtérületen való átszállítását Amerikából Németország és a monarchia részére megengedi.

Lugano. Délolaszországban nagy kolerajárvány van. A Délolaszországból érkezőket Nápolyban vesztőház alá helyezik.

— Virágok Kossuth Lajos sírján. Budapestről jelentik: Az oroszágos függetlenségi párt az idén megünnepelte arról, hogy Lajos napján koszorút tegyen Kossuth Lajos sírjára. Örök nemzeti ideálunk sírja azonban mégse volt jeltelen. Egy honleány, aki névtelen kíván maradni, nemzeti színnel szalaggal átkötött fehér virághokréttát tett a legnagyobb magyar sírjára.

— Nagy Péter szobra vándoruton. Stockholmból táviratozzák nekünk: A „Rjecs”-nek jelenti Rigából, hogy Nagy Péter rigai hatalmas emléksobrát a városból vasuton elszállították. A szobor részére óriási faalkotmányt készítettek, amely elé tizenhat lovat fogtak. A villamos városi vasut felsővezetékét az egész utvonalon le kellett bontani, mert alatta a láda nem mehetett volna keresztül.

— A franciák eltöltötték a borkivitel. Berlinből jelentik: Párisi távirat szerint Franciaországban eltöltötték a borkivitel. Svájcot, mely a francia boroknak különben nagy fogyasztója, a kiviteli tilalom nem érinti különösebben, mert szerencsére idén a svájci szőlőtermés úgy mennyiségileg, mint minőségileg kielégítőnek ígérkezik.

— Franciaországban minden pang. Bécsből jelentik: A minap négy lengyel diák érkezett Franciaországból Bécsbe, hogy belépjen a lengyel-légióba. A diákok igen érdekes dolgokat beszéltek el a francia nép hangulatáról. Azt mondták, hogy Franciaországban már a legnagyobb hazafiak sem gondolnak többé a német katonai uralom letörésére, hanem türelmetlen vágyakozással várják a háboru végét. Franciaország gazdaságilag egészen megroppant, a gyárak szünetelnek és úgy a bel-, mint a külkereskedelem teljesen pang. Franciaországból semmit sem visznek ki és a behozatal is igen csekély, mert az aranyat minden áron be akarják tartani az országban. Ha a háttáron valamelyik utasnál csak egy darab aranyat is találnak, 150 frank pénzbírságra ítélik. A belső pénzügyekben meglehetősen kevés ezüstpénzt látni, inkább a nikkell és a rézpénz van forgalomban, az utóbbit gyakran bronzal helyettesítik. Az élelmiszerek ára rendkívül magasra emelkedett és a nép most nagy mértékben fogyasztja a lóhúst.

— A német bíróságok védik a színházak érdekeit. A háboruban a színházigazgatók kényére-kedvére kiszolgáltattott színházak érdekeit — mint Berlinből jelentik — most egyszerre két német bíróság is megvédelmezte. A nürnbergi bíróság egyik ítéletében kimondta, hogy ha egy színházigazgató a háboru következtében, akár saját elhatározásából, akár a hatóság kívánságára bezárja a színházát, akkor tagjainak csakis együttesen, vagyis a maguk összességében mondhat fel. Az olyan felmondásnak, a mely nem ilyen természetű, nincs joghatálya. A másik ítélet, a melyet, a minap a lipcsei bíróság hozott, még inkább alkalmas arra, hogy a háborus színházvezetés sok visszaélését megszüntesse. A háboruban sok színháztulajdonos úgy próbálta magát előre biztosítani a deficit ellen, hogy minden szerződésbe beiktatta az ugynevezett háborus paragrafust, a mely szerint a háboru tartama alatt akármikor elbocsáthatja a szerződött tagot. A lipcsei ítélet kimondta, hogy olyan szerződésekben, a melyeket a háboruban kötnek, az ilyen kikötésnek nincs helye. A színházvezetőnek a szerződést, ha az a háboruban kötött, egész terjedelmében fenn kell tartani akkor is, ha az általános hadi helyzet arra kényszeríti, hogy a színházat bezárja.

— Az orosz nihilisták Magdeburgból jelentik: A cári család csak ideiglenesen marad Moszkvában, de mélysegesen titkolják az orosz fővárosban, hogy onnan hová fog költözni. A дума és a kormány nem helyezi el székhelyét Pétervárról, noha ott nagyon veszélyes a helyzet. A háboru kitörése óta most történik először, hogy a nihilisták ismét felütöttek fejüket és mint Kopenhágába érkezett pétervári jelentés közli, több nihilista vezért ott letartóztattak.

— Nem lesz téli menetrend. Az államvasutak igazgatósága közli: A magyar királyi államvasutak vonalain október hó 1-ével új menetrendet nem adnak ki, hanem az 1914. évi május hó 1-én életbeléptetett nyári menetrend a vonatok egy részének megszüntetésével továbbra is érvényben marad. A forgalomban maradó vonatokról egy kívánatos hirdetés kerül kiadásra, mely csak a közlekedő vonatok számait tartalmazza. E vonatok menetrendje az 1914. évi május hó 1-től érvényes menetrendhirdetményekből vehető ki.

— Használt iskolakönyvek óriási készlete Ingusz I. és Fia könyvkereskedőnél Weitzer János-utca. 3165

— Az újságok és a háboru. A „Daily Mail” írja: A legtöbb angol újság és folyóirat veszettséggel dolgozik és egészen bizonyos, hogy a legközelebbi hetek az angol sajtóvilágban rendkívüli meglepetéseket fognak hozni. Számos újság, a melyet eddig megingathatatlanoknak hittek, el fog tűnni a nyilvánosság színteréről. Még a legnagyobb angol újság, a „Times” is, a mely békeidőben, sőt a háboru első hónapjaiban is harminc oldalon jelent meg, most felére redukálta terjedelmét. A háboru azonban kritikus napokat jelent a német, osztrák és magyar sajtóra nézve is. A hadviselés, a mely már több, mint egy esztendője tart, mind több áldozatot követel a lapok sorából. Németországnak kérek hatezer újságja és időszakos lapja volt a háboru kezdetén és ezek közül ezerszáz megbukott. Ausztria és Magyarország háromezeröttszáz sajtóorgánuma közül kilencszáz szűnt meg. Mindez, a mi az újságok előállításához szükséges, kétszeresen megrágult. A lapok fő bevételi forrása, a hirdetési rovat azonban összeolvadt, mint a hó a napon. Így tehát a kiadások megnagyobbodtak, a bevételek pedig erősen megapadtak.

— Halálos lift szerencsétlenség. Budapestről jelentik: A Nagydíófa-utcában Balogh János házmestert a lift falhoz lapította. A felesége segítségére ment, de ő is súlyosan megsérült. A Rókusba szállították őket, ahol az éj folyamán meghaltak.

— Hirtelen halál. Budapestről jelentik: A Baross-utca 59. számú ház előtt ma éjjel egy férfit a járdán fekvő talált a rendőr. Bevitte a VIII. kerületi kapitánysághoz, a hol az illető magához tért és rosszultról panaszkodott. Vizes kendőt kért, a melyel fejét borogatta. Közben a rendőrök kihívták a mentőket, hogy ezek kezelés alá vegyék, az előhozott azonban hirtelen rosszul lett, összesett és meghalt. Valószínűleg szívizélhűdés ölte meg. A nála talált iratokból kitért Dombacher József harminckett éves arad-egyházi állomástelvi-gyázó személyében állapították meg. Holttestét a törvényszéki orvosi intézetbe vitték. A fővárosi rendőrség táviratilag értesítette a vasúti igazgatóságot a halálesetről.

— Adományok. A polgármesteri hivatalba befolyt adományok hadbavonulók hátramaradtjait javára: Stojka Kálmán részére egy kishágási ügy tárgyában alkalmával kártérítésként megítélt 10 korona, Neuman Testvérek tisztviselői kara 100 korona. Polgármesteri hivatalba befolyt adományok vak katonák javára: Leopold Zsigmond részére mezőgazdasági kishágási ügyből kifolyólag megítélt kártérítési összeg 15 korona.

— Aradmegyei község a hősök emlékének. Az ellenség által elpusztított vidék újraépítési segély akciójából és a hadjáratban elhalt hősök emléke iránti kegyelet megadásából Mácsa község az első között vette ki méltó részét. A község képviselőtestülete ma tartott közgyűlésében Oláh József községi jegyző előterjesztésére egyhangú határozattal 600 koronát szavazott meg egy elpusztított és a község nevével megjelölendő lakóház felépítésére s elhatározta azt is, hogy a hadjáratban hősi halált halt községi lakosok dicső emlékét emléksztető parkírozott helyen méltó emlékekkel fogja megörökíteni.

— A csecsemő elválasztása gyakran igen sok nehézséggel jár és épen ezért az anyának melegen ajánlható, hogy kis gyermekének az elválasztás kezdetén szopótív guben naponként egyszer, csak is vízzel feltörölve, egy kis Nestlé-lisztet nyújtson. Lassanként aztán két, három sőt több ily étkezést is adhat, mire az elválasztás minden nehézség nélkül megörökösödik, a gyermek szépen fejlődik és gyönyörűen gyarapszik. Próbadozokat díjtalanul küld a Henri Nestlé cég, Wien, I., Biberstrasse 3e. 8905

— Figyelem a beiratás előtt. Iskolai beiratás alkalmából felhívjuk a t. vevőközönség figyelmét, mielőtt az iskolásgyermekek szükségleteit beszerzi, győződjék meg a Színházi versenyzár mesés olcsóságairól. 3318

— A Török Vörös Félhold képestevelező-lapjait 20 fillérért árusítja az Országos Bizottság (Budapest, képviselőház.)

— Varsó bevétel az Apollóban. A lengyel főváros elfoglalásáról érdekes fölvételeket hoztak az illusztrált lapok, de ezeket jóval fölülmúlja az a nagyszerű mozgóképek, amelyet ma mutatott be az Apolló-színház a szövetséges seregek dicső fegyvertényéről. Előttünk látjuk azokat a pusztításokat, amelyeket maguk az oroszok vittek véghez a főváros feladásá előtt. Magából Varsóból is láttunk érdekes részleteket. A harctéri fölvételeken kívül két nagy sláger szerepel az Apolló-színház új műsorán. A balett csillagáról, erről az igazán nagyszabású drámáról már megemlékeztünk tegnap s méltattuk az irodalmi és művészi szépségeit. A másik sláger egy rendkívül szellemes bohózat, a mely a háboru napjaiban játszódik le egy német tőkepénzes házában. A publikum nagy elragadtatással nyilatkozott az új műsorról, a mely még szerdán kerül vetítésre.

— Használt iskolakönyvek tartós, jó kötésben félárban kaphatók Kerpel Issó könyvkereskedésében. Ugyanott új iskolakönyvek is kaphatók és tavalyiak méltányos árral beváltatnak. 193

— Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a mai naptól kezdve a jövő évi új aratásig buza szükségletemet fedeztem s így a n. é. közönségnek úgy a folyó, mint a jövő évben állandóan tiszta buzakenyér fog üzletemben rendelkezésére állani. A bevásárlásnál semminemű titálvány nem szükséges. A n. é. közönség szives pártfogását kéri az Első Gyulai Házikenyér-gyár tulajdonosa Spitzler Rudolf.

— Iskolatáskák legnagyobb választékban a Fischer Nagyáruházában a Szabadság-téren, gyermekkoscsik és gyermekszékek gyári raktára. Legolcsóbb bevásárlási forrás Fischer Aruház. Fénykép kedvezmény. 227

— Iskolakönyvek, iskolaszerek, iskolatáskák Krausz Paulinál, színházépület. 247

— Az ismét megnyitott tábortábor postához való 35 dekás dobozok Kerpel Issó. Viszonteladónak nagy árendmény. 193

— Iskolakönyvek kaphatók Weisz Leó könyvkereskedésében. 3173

Tizennyolc éves férj válópöre.

(Házasság az iskola padjáról.)

— Bécsi tudósítónktól. —

Bécs, augusztus 31.

Michtner Károly jogász, 18 éves korában, mikor még az érettségi előtt állt, egy tíz évvel idősebb nőt vett feleségül. Ez a furosa házasság foglalkoztatta most a polgári törvényszéket, mert a válás iránt beadott a kereset. A vád képviselője Wanneck Frigyes dr. a házasság szétbontása iránti vádjában, amely szétbontáshoz, Michtner Elza asszony is hozzájárult, Körner Ferenc dr. útján kifejti, hogy a házasságot 1912. szeptember negyedikén kötötték az ó-katholikus templomban. A kiskorú diák csak úgy kapott engedélyt erre a házasságra, mert egyrészt a menyasszony családja kötelezte magát arra, hogy az első években évenként nyolcezer koronát bocsát a fiatal ember rendelkezésére, hogy ebből a pénzből a háztartás szükségleteit fedezhesse és így nyugodtan befejezhesse tanulmányait, másrészt pedig, mert a fiatal embert elcsábítás miatti büntetőfeljelentéssel fenyegették meg.

A házasság — amint a vádban kifejti — valóságos kinszenvedés volt az ifjú férj számára. Folyton-folyvást keserves veszekedések voltak közte és tíz évvel idősebb felesége között, főleg amiatt, hogy az nem nagyon értett a gazdasághoz. Az ifjú férjnek nem volt egyetlen nyugodt perce sem, tanulni nem volt képes és egymásután többször visszalépett az érettségi vizsgálatról. Az asszonyt különben sohasem szerette, a házasságot nem szerelme vezette be. A nő feljárt a diák lakására, nagy ravaszul csábította, végül aztán az asszony hozzátartozói folyton feljelentéssel fenyegették, a kis diák megijedt a gyakori fenyegetéstől és beleegyezett a házasságba. De

APOLLO

SZÍNHÁZ

szerdán

Varsó

bevétele
látható.

271

az asszony hozzátartozóitól egy krajcárt se kapott, édesapja támogatta állandóan. Napról-napra hangosabb civakodások voltak közöttük, olyannyira, hogy egyik lakásból másikba kellett költözniök, mert egyetlen hársár se akarta őket megtűrni. A nő is hozzájárult a váláshoz. De az eljárás folyamán olyan kijelentést tett, hogy a férj kényszerítette erre a nyilatkozatra. A további tárgyalások alatt kelt, hogy a válóper folyamán a házaspár három isben együtt volt, szülőkhöz. A polgári törvényszék erre visszautasította a férj válási keresetét.

Ez ítélet ellen a férfi képviselője, Wanneck dr. felebbezett. A felsőbb bíróság utasította az első bíróságot, hogy a válóper újból tárgyalja.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Kártyanyereségből kiemelt adósság. Egyik aradi kávéház különszobájában egy téli őjszakán nagy kártyajáték volt. A játék javában folyt, amikor Gerő Ödön, volt aradi kereskedő felemelt az asztalról egy csomó papírpénzt, a nyereségét és azt tárcájába akarta tenni. Közéleben állott egy aradi vállalkozó, akinek Gerő már hosszabb idő óta tartozott egy kisebb összeggel. A vállalkozó alkalmasnak látta ezt az időt arra, hogy tartozását megkaphassa s egyszerűen belemarkolt Gerő kezében levő pénzbe s onnan ötven koronát kivett. A szerencsés adós hangosan tiltakozott a hitelviselő erőszakoskodás ellen, majd másnap lopás címén feljelentést tett a rendőrségen a vállalkozó ellen. Az ügy a járásbíróhoz került, ahol ma tárgyalta azt Uray József kir.

Járásbíró. Több tanu kihallgatása után, mint-hogy Gerő a feljelentésében nem tagadja, hogy tartozott az alperesnek, a járásbíró a vállalkozót telmentette az alaptalan vád alól.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTÉR.*

Steiner és Goldschmidt

a Hadi Termény Részvénytársaság megbízottjai

vásárolnak

a Hadi Termény Részvénytársaság részére

idei termésű

buzát, zabot és árpát.

Bővebbet:

Steiner Ferenc

Arad, Erzsébet királyné-körút 20.

Goldschmidt Sándor

Arad, Weltzer János-utca
(Minorita-palota.)

AKI a vitágháboru eseményeiről hiteles, alapos, gyors és pontos

tudósításban kíván értesülni, rendelje meg

Az Aradi Közlöny-t,

mely közleményeinek érdekessége, valamint háborus híreinek megbízhatósága révén is legolvasottabb napilap.

Az Aradi Közlöny-t

a közönség minden rétege oicassa, épen ezért egyben a legjobb hirdetési organum is.

Az Aradi Közlöny

mindenkori közönségi hí oicásóját. A kiadóhívatat nyaraló és becsult előfizetőinek, előbbieknek a nyári tartózkodási helyre, utóbbiaknak a tábori postán pontosan utána küldi.

az Aradi Közlöny-t.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:	Vidéken:
Egy hóra 2 K — f.	Egy hóra 2 K 30 f.
1/4 óra 6 K — f.	1/4 óra 7 K — f.

Tessék mutatványszámot kérni.

Intelligens leány,

aki románul beszél és a gyógyszerészettel foglalkozni akar,

felvétetik

Hajós Árpád gyógyszer-tárában.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget desinfiálja, utólsó igen kellemes. Ara egy porcellán-szelenecének 60 fillér.

Lábizzadás,

kézizzadás

blatosan és leggyorsabban elmu-
lik a „PEPPO” folyadék és
Peppo” hintőpor segítségével.

Szárít! Szagtalanít!

Peppo folyadék ára utastással 1 korona.
Peppo-hintőpor ára utastással 70 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

A szépségápolás titka a használandó
szépségápolószerek helyes megválasz-
tása! Ime ez az oka miért oly kedvelt

Rozsnyay Serail arckenőcse Rozsnyay Serail krémje.

Mindkettő kipróbált jó hatású készit-
mény. 1 tégely kenőcs 1 korona 40 fil-
lér. 1 tégely krém 1 korona.

Színes arcpороk!!!

Próbadoboz 50 fillér! Kék, zöld, lilá,
testszin, sárga, barna Színházi vagy este
kávéházi világításnál osodás hatású.

Kapható:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógy- szertárában Arad, Szabadság-tér.

Ziffer és Hollós
 irógépvállalatát
 Weitzer János-u 11.
 szám alá (főpostával szemben)
 helyezte át.

Költözők
 figyelmébe!
 villany bevezetéseket,
 csillár átszereléseket
 jutányosan végez

Kalmár József
 villanszerelési vállalata
 Arad, Salac-utca 2. sz.
 242. Telefonszám 242.

A Hadi Termény Részvénytársaság

megbízása alapján vásárolunk:

**buzát, rozsot,
 zabot, árpat,
 babot**

Kaufmann Lajos
 Arad, Boros Beni-tér 21.
 Telefon szám 844.

Kornis Testvérek
 Arad, Vörösmarty-utca 1.
 Telefon szám 501.

Kornis Zsigmond és Márton
 Arad, Boros Beni-tér 21.
 Telefon szám 918.

Tanfny Ida
 zongoratanitónőt

tanítványai

az órák beosztása végett lakásán találhatják naponta délután 4-től 5-ig augusztus hó 25-ikétől

Attila-tér 4. sz., földszint.

Női modell kalap ujdonságok.

Már megérkeztek a legújabb kasirozott bársony és fehér filz kalapok nagy választékban. Vidékre viszonteladónak választékot küldök. Férfi kemény és puha divatkalapok nagy raktára. Kalapátalakítások, festések és tisztítások a legújabb modellek után elvállaltatnak. Teljes tisztelettel

Bittenbinder Konrad

első aradi villanyerőre berendezett kalap-gyártás
 Arad, Deák Ferenc-utca 42.
 A Fehér Kereszt-tel szemben.
 Minden vasárnap délután este 8 óráig kalapkiállítás az üzletben.

5900—1915. pm.

Hirdetmény.

A m. kir. Belügyminisztérium 3389. eln. sz. rendeletével a nem Auszriával szomszédos határvonalakon át külföldre irányuló és onnan jövő személyforgalom ellenőrzésének hatályosabbá tétele céljából, a határátkelési pontokat újból megállapította, és ennek folytán Romániába és Romániából a határátkelés a következő pontokon van megengedve: 1. Orsován a vasuti és gőzhajó állomáson. 2. Vödröcsai közúti határkapunál. 3. A verestoronyi vasuti állomáson. 4. A verestoronyi közúti határkapunál. 5. A szurduki szorosban levő határkapunál. 6. Predeal vasuti állomáson. 7. A predeal közúti határkapunál. 8. A felsőtőresvári közúti határkapunál. 9. Az ósánci közúti határkapunál. 10. A bodzakrai közúti határkapunál. 11. A mikestelepi átkelőnél. 12. A szaláncz-fürésztelepi átkelőnél. 13. Gyulafalva Kommandónál, illetve az utóbbinak három átkelési pontjánál: Musánál, Karajsnál és Gornál. 14. A sósmezői közúti határkapunál. 15. Gyimesbükk, vasuti állomáson. 16. A gyimesbükki közúti határkapunál. 17. A gyergyóbcsászi közúti határkapunál. 18. A gyergyótligyesi közúti határkapunál. 19. A kőkerti átkelőnél. 20. A bálványosi átkelőnél. Minden más eddig engedélyezett volt határátkelési ponton a Romániával való személyforgalom beültatott. Szerbiába, vagy Szerbiából az ország határának átlépése sehol sincs megengedve.

Egyéb külföldre irányuló vagy onnan jövő és hajókon lebonyolódó személyforgalmat Fiuméba a m. kir. Belügyminisztérium akként engedélyezte, hogy a fennel szabad kikötőben külföldről érkező és onnan külföldre induló hajók utasai, az utlevél vizsgálatának a kikötőbe bejutó, avagy ott kikötött hajókon, a hajó állama szerint illetékes konzuli hatóság előleges értesítése mellett fognak alávétni. Az utlevél vizsgálatot fennel határrendőrkapitányság fogja teljesíteni.

Arad, 1915. augusztus 25-én.

Varjassy Lajos,
 polgármester.

Használt ólom megvételre kerestetik.

Ha szeplőjeitől

meg akar szabadulni,

Ha tiszta, fehér arcbőrt

óhajt, használjon okvetlen Hajós-féle

Ibolya „Doré” krém

Ara egy tégelynek 1 korona.

Ibolya Doré szappan 70 fill. Ibolya Doré puder 1 K 20 fill.

Vigyázat a „Doré” szóra.

Legjobb fekete v. barna Egy pár percelatt bármely hajat vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

Hajfestő
 a „Melogen”. Ara 2 korona.

Szőrvesztő-Depillor. E kitérő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmazatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában
ARAD, Andrassy-tér 22. sz.
 Alapított 1884. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Gép-azsúrozás — Plissirozás — Gouvelirozás.

Deutschné Löw Róza Arad, Weitzer János-u. 13., I. emelet
a postával szemben. 8081

Apró hirdetések.

LEVELEZÉS.

"Margareta"

jelzett levél nem érkezett, kérek másikat nem postán hanem közvetlen a kiadóhivatalba. 3297

Fiatal urlembert

tisztesleges ismeretségét keresem. — Leveliket kétszorosítottakban „Psyho” jellegre a kiadóhivatalba kérem 8804

"Fuztal"

jellegre levél ment. kérem átvenni, "Vidékítő" 3307

"Sirius"-tól

magósmarkedés céljából levelet kérek "Vigkedélyű" jellegre. 3298

ELLÁTÁS.

Uri családnál

jó ház ebédkoszt kapható. Értekezni lehet Fejér Gyula főzserkereskedőnél. 3308

Egy-két diák

teljes ellátásra urt családnál felvétetik Salacz-utca 6. sz., ajtó 8. 3308

2-3 iskolás fiut

teljes ellátásra elfogadok, Hunyadi-utca 6., I. 3297

Nyugalmasított isr. tanító

2 jobb hásból való, valláskülönbség nélkül, bármely iskolába járó tanuló teljes ellátásra veszi föl, tanulmányaik lelkiismeretes felügyelete mellett. Lakás: Arad, Thököly Imre-utca 11 sz., II. udvar. 3305

Egy alsó osztályú

jó családból való gimnazista fiú teljes ellátásra felvétetik, intelligens isr. családnál, hol egy ugyaníly osztályú fiú már van. Német társalgás. Cím a kiadóhivatalban. 8819

Középszkolai tanulók

ellátásra felvételnek, Andrassy-tér 9. I. em. 3284

Internat Weissweiler

Wien, IX., Nussdorferstrasse 10/12. Familienheim für studierende junge Mädchen. Jeder Komfort, günstige Lage. In Verbindung mit allen Schultypen. Beste Referenzen. 2922

OKTATÁS.

Okl. tanítónő

elvégezte elemi, polgári és felsőbb-leányiskolai gyöngye vagy magán-tanulók oktatását. Cím Szekeres-utca 4. 3302

Zongora óra oktatást

jutányos áron elvállalok. Cím a kiadóhivatalban. 3315

Ellátásért vállalja

II. ik kereskedelmi isz. gyermek-szerető diák két középszkolai fiú tanítását. Klein László, Magyarbányhegyes. 3279

Nevelőnőt,

róm. kath., keresek két I. és II. polgári magánuton végző leánykislát mellé; előnyben részesül franciát is oktató. Gyermkekkel oktatáson kívül foglalkozás is megkívánatik. Bizonyítványok, képesség, felhatalmazás kéretnek Marosbarkas, Kassasörény via Soborsin, Wekerle Nándorné főzsergábiró neje címére. 3309

Engel Keresk. Szaktanfolyama.

Teljes és alapos kiképzés hölgyek és urak részére keresk. irodák, vállalatok, stb. részére, 3-4 havi tanfolyam, mérsékelt tandíj, díjtalan állásbiztosítás. Beiratkozások d. e. 10-12. d. u. 3-4 László Vilmos-u. 2. Földes palot mellett. Külön oktatás német levelezés és könyvvitában. 3312

Magánoktatás.

Okl. tanítónő elvállalja, el. polg. és felsőbbiskolai tanulók magánoktatását. Modern lelkiismeretes foglalkozás. Ezenkívül német nyelvű tanfolyamot vezet egész éven át fentí tanuló részére havi 6 koronáért. Értekezhetni! Andrassy-tér 7., I. em. 6., d. u. 5 óráig. 3207

ALKALMAZÁST KERES.

Deutsche Gesellschafterin

aus angesehener Familie sucht Stelle zu erwachsenen Mädchen für die Nachmittagstunden. Näheres durch die Administration des Blattes. 2168

Példás magaviseletű

szerepű jó családból származó leány keres vidéken vagy helyben igaz urt családnál, vagy magános urt nőnél alkalmazást. Megkeresést "K. I." jelige alatt a kiadóhivatalba. 3299

Pénztárosnő

100 kor. kaulóval ajánkozik esetleg cipészüzembe vagy pék-üzletbe alkalmazásnak. Cím a kiadóhivatalban. 3280

Érettségizett

tisztségű: 4 éves gyakorlattal, könyvtárban, levelezésben és gépírásban írtas. állást keres. Megkeresését "Komoly erő" jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 3292

ALKALMAZÁST NYER.

Jó erkölcsű fiú

vagyos üzletben tanonczul felvétetik Hirschmann Márk Soborsin. 3306

4 középiskolát

végzett fiatalembert gyakornokul keresünk. Ajánlatokat "Szorgalmas" jellegre a kiadóhivatalba kéretnek. 8281

Egy nagyobb kifutó fiú felvétetik. Cím a kiadóhivatalban.

INGATLAN.

Közép-utca 25/a. sz.

jól jövedelmező ház, előnyös feltelek mellett eladó. Bővebbet az Aradi Kereskedelmi Banknál. 3311

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó lakás.

Batthyány-utca 32. számú (Köln-féle) ház II. emeletén lévő egy hatszobás lakás összes mellékhalysaival együtt 1915. november 1-től 1916. május 1-ig bármi elfogadható áron kiadó. Felvilágosítással szolgál Dr. Fischer Jenő ügyvédi irodája (Batthyány-utca 27.) d. u. 3/8-5 óráig. 3310

Egy szoba és kamarából álló pincelakás kiadó, Apponyi-ut 1. sz.

Bohus-palotában

2 elegánsan butorozott szoba, központi fűtéssel, fürdőszobával, azonnal kiadó. 3290

Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárás) villany, gázberendezéssel, Török I-u. 1/b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Új és használt

iskolakönyvek Pichler Sándor könyv-és papírkereskedésében. Szabadság-tér 1. Telefon 808. 781

Bozsniai szilvain

kapható Fárber Lajos fűszerkereskedésében. 3301

Iskolakönyvek

használt és új állapotban, az összes iskolák számára kaphatók Kintözer I. és Társa "Minerva" könyvkereskedésében Aradon, Dobó-utca 1. sz., a Ferenc-téri polgári fiúiskola mellett. 207

1446—1915. szám.

Árverési hirdetmény.

Zimándköz község 2 drb. nehéz öreg bikáját f. évi szeptember hó 6-án d. u. 3 órakor Zimándköz községben tartandó nyilvános szóbeli árverésen eladjuk.

Zimándköz, 1915. évi augusztus hó 24-én.

3277

Községi Elöljáróság.

Egy jókarban lévő önkéntes extraruhát megvételre keres a Messenger Boy Iroda. 3317

KÜLÖNFÉLE.

Izgerian Juon

III/II hadtápszászkóalj 2. századbeli közlegény. táboripósta száma 188. volt, 1914. évi december havi visszavonulásnál sebesülten szerb fogságba került. Onnan február hónapban irt utójjára, azóta nyoma vesztett. Szerbiai címe volt: Izgerian Juon, Bohne címet, Scopojje, Szerbia. Aki tud róla valamit értesítse aggodó szülleit Izgerian Szamir, Székesut, Femesmegye. 3300

Leánynevelő - intézet

(Internátus)

Uri leányok részére.

Gondos nevelés. Magántanulók előkészítő tanfolyama. Zene és idegen nyelvek oktatása. 2027

Arad,

József főherceg-ut 19.

Telefon 933.

Egy teljes kétjárata alig használt

malom-berendezés,

mely áll: egy kétjárata malom-állványból, két pár 42 collos kőből, koptatóból, felvonók-ból, hasáb-szitából, transmissiókból, szifakból, csap-ágyakból, stb. stb.-ből,

eladó.

Megtekinthető Máv. gépgyár Vezérügynökség nagyváradi fiókjánál, Nagyvárad. 2000